

Analýza ekonomických dopadů Covid – 19 na veřejné kulturní služby v ČR

PhDr. Ing. Jaroslav Novák, CSc.

Praha 2021

Národní informační
a poradenské
středisko

N I S
PO S
pro kulturu

Obsah

1. ÚVOD.....	3
1.1. ZISKOVÉ OSTRŮVKY V MOŘI ZTRÁT.....	3
1.2. ZDROJE DAT A JEJICH DOSAŽITELNOST	4
2. VÝVOJ KULTURY PO FINANČNĚ – EKONOMICKÉ KRIZI Z LET 2012 - 2013.....	6
2.1. SPECIFICKÝ PRŮBĚH KRIZE V KULTUŘE.....	6
2.2. DVĚ ROZDÍLNÉ SFÉRY HOSPODAŘENÍ	7
2.3. KULTURA V PŘEDKRIZOVÉM ROCE 2019.....	9
3. VZÁJEMNÉ OVLIVŇOVÁNÍ KULTURY A CESTOVNÍHO RUCHU	11
3.1. VÝZNAM CESTOVNÍHO RUCHU PRO NÁVŠTĚVNOST KULTURNÍCH ZAŘÍZENÍ	11
3.2. ROZSAH, DYNAMIKA A TĚSNOST VZTAHŮ UKAZATELŮ KULTURY A CESTOVNÍHO RUCHU	14
4. KVANTIFIKACE DOPADŮ KORONAVIROVÉ KRIZE NA KULTURU V R. 2020.....	16
4.1. MNOHO PORAŽENÝCH, MÁLO VÍTĚZŮ	16
4.2. VLIV CESTOVNÍHO RUCHU NA POKLES NÁVŠTĚVNOSTI	16
4.3. VÝDAJE DOMÁCNOSTÍ NA KULTURU	18
4.4. BILANCE ZTRÁT KULTURNÍHO SEKTORU	19
5. ZÁVĚR	24
6. TABULKOVÁ PŘÍLOHA	26
7. POUŽITÉ ZDROJE A LITERATURA	40

Analýza ekonomických dopadů Covid – 19 na veřejné kulturní služby v ČR

1. Úvod

Koronavirová epidemie, která zasáhla naši republiku v prvním čtvrtletí roku 2020, byla – podobně jako jiné nečekané a výrazné negativní jevy – něčím záhadným, naplňujícím naši mysl těžce doléhajícími obavami. Závažnost nové virové epidemie zveličovala neznalost vlastností doposud nepoznaného viru. Nezůstalo jen u zdravotní stránky věci. V porovnání s vážnějšími pandemiemi postihujícími lidstvo v minulých staletích, tato koronavirová probíhá ve zcela jiných ekonomických podmínkách, které činí náš způsob života zranitelnějším. Představují je rozvinutá mezinárodní dělba práce, kooperace a celosvětová obchodní výměna mající svůj výraz v globalizaci reálných i finančních ekonomických procesů. K původním problémům zdravotního charakteru se tak přidaly vážné potíže na straně poptávky i nabídky a vznikla tak krize svého druhu, kterou lze označit za zdravotně – ekonomickou.

V porovnání s jinými „klasickými“ krizemi je poměrně specifická, značně složitější a proto i hlubší. Její překonání není odvislé jen na uplatňování správných přístupů v oblasti hospodaření. Prvořadou se ukazuje zdravotní stránka věci. Epidemií je třeba procházet postupně a kontrolovaně, tak aby nedošlo k překročení kapacity zdravotnického systému. To vede k omezení společenských styků mezi lidmi a k prohloubení ekonomických dopadů na jednotlivce, kolektivy i celé ekonomiky. V jednotlivých zemích jsou navíc uplatňovány mnohdy značně rozdílné strategie překonání zdravotní stránky krize a s rozdílnými výsledky. Odlišují se zejména mírou otevřenosti společnosti a ekonomiky (různá míra omezování každodenních aktivit, ochrany dýchacích cest, testování, očkování, uzavírání hranic atd.) a v této souvislosti také mírou zdravotních následků koronavirové epidemie. To samozřejmě ztěžuje společný postup v řešení stávajících problémů. **Oživení, které obvykle přichází po každé krizi je - v tomto případě - závislé na vyřešení zdravotních problémů.** Stěží proto nastane dříve, než bude v co nejširším měřítku uplatněna spolehlivá vakcína či lék proti koronaviru a zmírní se naše obavy z tohoto neznámého onemocnění.

1.1. Ziskové ostrůvky v moři ztrát

Na ochranu zdraví obyvatel a nepřerušeno provozu ekonomiky byla po vyhlášení nouzového stavu dne 12. 3. 2020 postupně přijímána dříve nebývalá opatření, která přinesla zásadní omezení společenského a ekonomického života země. S nejistými účinky a častějšími změnami byla provázena zejména opatření zdravotnického charakteru. Vývoj epidemie byl nevypočitatelný, s obavami byl očekáván nástup její další vlny, sledován nejednoznačný vývoj počtu nakažených a rostoucí počet zemřelých.

K finanční podpoře ekonomiky a obyvatel přijaly státní orgány – v souvislosti se schválením vyššího schodku státního rozpočtu (v úrovni 500 mld. Kč) – rozsáhlý program opatření zaměřený na různé skupiny ekonomicky aktivních osob a podniků, tak aby nedošlo k vysokému růstu nezaměstnanosti, k ohrožení základních sociálních jistot a k zániku ekonomicky slabších

podniků či výrob. Sem patří odložení plateb daní z příjmů a z přidané hodnoty, plateb nájemného týkající se bytů a také prostor pro podnikání, sociálního pojištění a zdravotního pojištění pro živnostníky. Dále byly schváleny kompenzace výpadku příjmů OSVČ (tzv. Pětadvacítka), kompenzační bonusy pro pracovníky a OSVČ pracující na základě dohod a zvýhodněné poskytování ošetřovného. Pro podnikovou sféru byla také určena finanční pomoc malým firmám a půjčky provozních úvěrů s částečnou zárukou státu.

Finanční pomoci bylo více než zapotřebí. Běžnou činnost byly nuceny - doslova ze dne na den - ukončit ekonomické subjekty, které jsou závislé na fyzickém kontaktu se zákazníky či návštěvníky (vyjma obchodu s potravinami a jiným nezbytným zbožím a lékáren). Z důvodu obav ze šíření epidemie a poklesu poptávky přerušily provoz i mnohé výrobní podniky a provozovny služeb. Negativně zasažen byl také běžný chod firem, společností či družstev z důvodu potíží spojených s uspořádáním zasedání jejich nejvyšších orgánů (valné hromady, členské schůze apod.). Lze tak říci, že koronavirová epidemie ztížila praktické uplatňování demokratických principů a to i v celospolečenském měřítku (problémy s konáním voleb do zastupitelských orgánů). V neposlední řadě **celkové omezení pohybu obyvatel a uzavření hranic zastavilo cestovní ruch, což mělo zásadní negativní dopad do všech souvisejících aktivit včetně kultury.**

Na druhé straně některé ekonomické aktivity zaznamenaly skokový nárůst poptávky. Týkalo se to např. výroby nedostatkových zdravotních pomůcek a internetových obchodů zajišťovaných z bezpečí domova. Koronavirová epidemie tak poukázala na možnosti, které v současné době poskytuje virtuální svět v případě, že v tom reálném hrozí přímé nebezpečí. Část aktivit, a to i včetně projednávání pracovních záležitostí, byla ve větší míře prováděna na dálku, třeba i z domova. To je podstatná změna oproti minulým staletím, kdy v případech mnohem vážnějších epidemií tuto – přestože částečnou – alternativu lidstvo k dispozici nemělo.

Mezi nejvíce postižené oblasti patří také kultura, zejména ta její část, kterou nazýváme kulturním sektorem. V ostatních oblastech – v kulturních odvětvích a v kreativním sektoru - lze předpokládat ekonomické dopady mírnější. Mezi nejvýznamnější poskytovatele služeb kulturního sektoru patří divadla, muzea, historické památky, knihovny, koncertní sítě a kulturní domy. Všechna tato kulturní zařízení poskytují kulturní služby divákům a návštěvníkům bezprostředně a na místě. Po vypuknutí epidemie byla zpočátku uvedená zařízení buď uzavřena či jinak omezena. Administrativní opatření, která přerušila jejich činnost, se sice postupně uvolňovala, ne však zcela a trvale. Navíc stále negativně působily obavy části potenciálních diváků a návštěvníků z virové nákazy. Nabízí se proto otázka, jak velké ekonomické ztráty kulturu - jako celek i její jednotlivé sektory či poskytovatele - postihly?

1.2.Zdroje dat a jejich dosažitelnost

Od doby, kdy začal být zpracováván Satelitní účet kultury ¹ (r. 2009) vycházejí hodnocení ekonomického vývoje kultury z tohoto nástroje. Také k odpovědi na otázku týkající se rozsahu dopadů koronavirové krize na kulturu lze využít zejména informací potřebných k sestavení zmíněného účtu.

¹ viz: www.statistikakultury.cz

Pro uvedený účel se využívají různorodá data z administrativních zdrojů i ze statistických zjišťování. Do první skupiny patří v první řadě údaje z veřejných rozpočtů (státní rozpočet a místní rozpočty). Také sem patří dostupné údaje na internetu, obsahující data o některých poskytovatelích kulturních služeb.

Druhou skupinu tvoří zejména data získaná šetřením v domácnostech (cestou tzv. rodinných účtů) a dále statistickým zjišťováním přímo u kulturních institucí (pod označením „KULT“). Šetření v domácnostech provádí ČSÚ, který šetří také držitele licencí rozhlasového a televizního vysílání. Pro potřeby zjištění rozsahu živé práce použité v kultuře je důležité šetření ČSÚ o pracovních silách (VŠPS). Data od naprosté většiny dalších kulturních institucí (poskytovatelů) sbírá pomocí výše zmíněného šetření KULT (MK) NIPOS. Některá data (zejména o zpravodajských agenturách, činnosti architektů, fotografické činnosti a činnosti reklamních agentur, maloobchodu atd.) jsou získávána v rámci šetření tzv. podnikové statistiky ČSÚ (SBS). Ze statistického zjišťování tohoto úřadu (NI 1- 01) jsou také data o neziskových institucích (včetně organizací ochrany autorských práv).

Pro potřeby sestavení účtu se dále využívají různé doplňkové zdroje informací. Některé údaje o zaměstnanosti lze čerpat ze statistiky práce a mezd a také z Registru ekonomických subjektů (počty pojištěnců). Uvedená zjišťování provádí ČSÚ, který také dodává makroekonomická data z národního účetnictví (zejména ve formě matice dodávek a užití).

Údaje o archivech má k dispozici MV ČR, některé informace o kinech Unie filmových distributorů atd.

Konečně informace o některých kulturních institucích a aktivitách nezahrnutých do pravidelných statistických šetření jsou zjišťovány NIPOS u vybraných respondentů jednorázově formou tzv. doplňkových šetření (archivey, umělecká řemesla, amatérská divadla, archeologická naleziště atd.).

S ohledem na těsné souvislosti mezi kulturou – zejména tradiční - a cestovním ruchem, byly pro tuto analýzu využity také údaje statistiky cestovního ruchu a výsledky Satelitního účtu cestovního ruchu (za léta 2018 a 2019).

Je zřejmé, **zvláště pak v případě tak složité oblasti jakou je kultura, že disponibilní data nelze nikdy pokládat pro analytické účely za zcela vyhovující.** V první řadě je třeba se vypořádat s problémy souvisejícími s klasifikacemi (CZ-NACE, CZ-COICOP, CZ-ISCO). Údaje o kulturních činnostech jsou velmi často zahrnuty v agregovaných položkách s jinými aktivitami. V případech, kdy nejsou, bývá z úsporných důvodů výběrový soubor šetření nedostatečně velký na to, aby bylo možno získat a dopočítávat výsledky v potřebném jemném členění (např. na čtyři místa CZ-NACE).

Práci s daty komplikují také časové lhůty jejich dostupnosti. Z jednotlivých zdrojů bývají potřebné informace často k dispozici v rozdílných termínech, což má nemilý vliv na časový posun dokončení analýz.

Konečně rozdíly jsou i v kvalitě získaných údajů. Vysokou věrohodnost lze předpokládat u dat týkajících se veřejných výdajů na kulturu, která vycházejí z čerpání státního rozpočtu. Problematičtější v tomto směru jsou všechny údaje zjištěné statistickými šetřeními, ať už v domácnostech (rodinné účty, výběrové šetření pracovních sil), tak zejména specializovanými zjišťováními v kulturních institucích (výběrová statistická šetření KULT prováděná NIPOS a ČSÚ), dalšími šetřeními ČSÚ v podnicích a šetřeními doplňkovými. Kvalita těchto dat je ovlivněna všemi

problematickými okolnostmi, počínaje úplností základního souboru respondentů, metodami sestavení výběrového souboru, mírou neodpovědí a v neposlední řadě úrovni dopočtů apod. Nicméně, je nutno zdůraznit, že předcházející výhrady k disponibilním datům nesnižují věrohodnost ekonomického hodnocení kultury i jejích oblastí. Oprávněnost tohoto tvrzení souvisí jednak s tím, že jsou hodnoceny rozsáhlé soubory ekonomických subjektů a dále se skutečností, že **výsledky Satelitního účtu kultury každoročně potvrzují základní poznatky získané v předcházejících letech.**

Nutno však dodat, že **v době sepsání této analýzy (červenec – září r. 2021) nebyla všechna potřebná data za období roku 2020 k dispozici.** V definitivní podobě bylo možné využít pouze údaje ze statistických šetření NIPOS zejména v oblasti kulturního dědictví a scénického (či interpretačního) umění. Z těchto důvodů lze oprávněně považovat valnou část níže uvedených zjištění za předběžnou. Definitivní podobu získají až po zpracování Satelitního účtu kultury za rok 2020 na jaře r. 2022.

Konečně **je třeba připojit také poznámku metodického charakteru.** Terminologie používaná v této analýze se opírá o dokument Strategie rozvoje a podpory kulturních a kreativních odvětví, schválený vládou ČR pod číslem 739/2021. Ten kulturu člení na **kulturní a kreativní sektor. Kulturní sektor** se skládá z **kulturního jádra** (tradiční a umělecká řemesla, kulturní dědictví včetně muzeí a knihoven, scénická umění, výtvarné umění) a **kulturních odvětví** (film, video, knihy, tisk, televize, rozhlas, hudba, videohry). Do **kreativního sektoru** patří design, architektura a reklama. Pro větší srozumitelnost používáme pro kulturní jádro také pojem tradiční kultura. Jak je z výše uvedeného zřejmé, **obsah této analýzy se vztahuje ke kulturnímu sektoru, zejména pak k oblastem kulturního dědictví a scénických umění.**

2. Vývoj kultury po finančně – ekonomické krizi z let 2012 – 2013

2.1. Specifický průběh krize v kultuře

Jak známo, krizi vyvolané koronavirem předcházela finančně – ekonomická krize z let 2008 -14. Analýza ekonomického vývoje kultury ² prokázala, že v této oblasti byl průběh krize specifický. Úroveň základních ekonomických ukazatelů dosáhla v letech 2010 - 15 minima v období 2011 - 13. Zejména tomu tak bylo v roce 2013 s tím, že v následujících dvou letech došlo k postupnému obratu. V první řadě poklesla úroveň celkových finančních zdrojů vstupujících do kultury, dosažených výnosů i nákladů, stupně soběstačnosti a zejména ziskové marže (podíl zisku po zdanění a tržeb za vlastní výkony).

Z výsledků finančního hospodaření celé naší ekonomiky je zřejmé, že **ekonomická recese v kultuře byla časově opožděná.** Výrazné meziroční poklesy tržeb nejvýznamnějších sektorů ekonomiky nastaly již v roce 2009 (v průmyslu o 15,9 % a ve službách o 9,9 %). Další vývoj ekonomiky byl provázen střídáním stagnačních a sestupných období s tím, že reálný vzestup – jak v úrovni mikro, tak i makroekonomiky – nastal až v roce 2014.

V porovnání s uvedenými odvětvími **byly meziroční poklesy úrovně ukazatelů v kultuře mnohem mírnější.** V případě tržeb za vlastní výkony dosáhlo meziroční snížení v roce 2013 pouze

² viz: Vyhodnocení časové řady výsledků Satelitního účtu kultury ČR za období let 2010 - 2015, NIPOS, Praha 2017

2,4 %, výnosy se snížily o 2 % a výdaje o 1,8 %. Celková zaměstnanost klesla o 2,2 % a **nejvýznamnější naturální ukazatel, tj. návštěvnost kulturních zařízení, poklesl jen o 0,2 %** (v porovnání s rokem 2011 o 1 %). Výše zmíněný **poznatek o časovém posunu ekonomické krize v kultuře tak lze doplnit dalším, a to o mírnějších dopadech do hospodaření** kulturních institucí a to **zejména v porovnání se současnou krizí**. Uvedené údaje nás proto opravňují k závěru, že kultura překonala ekonomicky obtížná léta (2008 – 2014) s menšími ztrátami než souhrn ostatních odvětví.

Krizové projevy neprobíhaly v celé kultuře stejnou intenzitou³. **Útlum hospodářské aktivity se nejvíce dotkl tržně orientovaných sektorů** (zejména tisku a kreativního sektoru), v mnohem menší míře scénického a výtvarného umění a audiovizuálních médií. **Na rozdíl od současné krize zůstaly v zásadě nedotčeny oblasti kulturního dědictví a správy kultury**, které ve zmíněném období sehrály stabilizační roli. Také dynamika tvorby hrubé přidané hodnoty byla v tradičních kulturních odvětvích, v uměleckém vzdělávání a v audiovizuálních médiích mnohem vyšší než v tisku a v kreativním sektoru (především v architektuře). Nutno dodat, že **pokles v některých oblastech, zejména pak v tisku má dlouhodobý charakter a nebyl způsoben jen krizovým výkyvem**. Jak ukazuje přílohová tabulka č. 1, vývoj úrovně vybraných ukazatelů v roce 2014 svědčí o pozoruhodném oživení. Meziročně vzrostly finanční zdroje vstupující do kultury (o 2,9 %), výnosy (o 0,7 %), stupeň soběstačnosti (o 4,3 %), zisková marže (o více než 100 %), celková zaměstnanost (o 8,2 %), investice (o 13 %), hrubá přidaná hodnota (o 0,7 %) a návštěvnost (o 5,7 %).

V období let 2015 - 2018 byly dosažené výsledky srovnatelně příznivé. Finanční zdroje směřující do kultury se zvyšovaly průměrně ročně o 6,4 %, tržby za vlastní výkony o 6,7 %, výnosy 6,1 %, investice o 6,2 % a návštěvnost o 3,2 %. Zvýšil se také podíl kultury na celostátní tvorbě makroekonomických ukazatelů – hrubé přidané hodnoty a hrubého domácího produktu. Vývoj zaměstnanosti se po roce 2015 v zásadě stabilizoval.

Léta po ekonomickém oživení (od roku 2015) lze proto považovat za období vytváření - závažnými externími vlivy nerušených – předpokladů pro příznivý ekonomický vývoj v nastávajících letech dvacátých.

2.2. Dvě rozdílné sféry hospodaření

Každoroční výsledky Satelitního účtu kultury potvrzují poznatek o tom, že kultura není ekonomicky homogenním celkem. Podle stupně ekonomické soběstačnosti (je dán poměrem mezi tržbami za vlastní výkony a celkovými výdaji) **lze rozlišit dvě rozdílné sféry hospodaření**. Do první patří oblasti orientované spíše na publikum a návštěvnost, pro které je nepostradatelná finanční podpora z veřejných zdrojů (kulturní dědictví, divadla, soubory, festivaly atd.) a do druhé – orientované na široký trh – lze zařadit sféru kreativních aktivit (reklama, architektura, design) a dále média a tisk.

Přílohové tabulky č. 2, 3 a 4 ukazují úroveň a vývoj více než 20 základních ukazatelů ve třech kulturních sektorech. Je to sektor kulturní, dále sektor kulturních odvětví (tisk a audiovizuální a interaktivní média) a konečně kreativní sektor (architektura, reklama a design). Pokud z nich vybereme nejvýznamnější ukazatele, které jsou minimálně ovlivněny krátkodobými výkyvy,

³ k vymezení a členění kultury viz: Výsledky účtu kultury za rok 2018 (str. 4-6), NIPOS, Praha 2020

dojdeme k porovnání jejich absolutní úrovně a dynamiky znázorněné v níže uvedených tabulkách.

Úroveň vybraných základních ukazatelů za období r. 2018 na 1 zaměstnance

Tab. I.

v tis. Kč

Ukazatel	Kulturní sektor	Kulturní odvětví	Kreativní sektor
Příjmy (výnosy) celkem na 1 zaměst.	1 118	3 725	5 340
Tržby za vlastní výkony na 1 zaměst.	611	3 220	4 968
Celková zaměstnanost v os. na 1 zaměst.	2,22	1,87	2,46
Hrubá měsíční mzda v Kč	25 122	32 440	33 991
Intenzita investic na 1 zaměst.	100	331	188
Produktivita práce z HPH na 1 zaměst.	857	1 704	1 236
Celkové průměrné pořadí v úrovni ukazatelů	2,83	1,83	1,33

Jak je z tabulky zřejmé, v porovnání tří uvedených kulturních sektorů **dosahoval nejnižší úrovně vybraných ukazatelů (přepočtené na 1 zaměstnance) kulturní sektor**. Největší odstup oproti zbývajícím dvěma sektorům je patrný právě v ukazateli tržeb za vlastní výkony, který ovlivňuje stupeň soběstačnosti. Pozoruhodné je, že v porovnání s kreativním sektorem se v kulturním uplatňuje i relativně méně pracovníků v jiných formách pracovního zapojení než je řádný pracovní poměr (dohody o pracovní činnosti či provedení práce, dobrovolníci, podnikatelé a jejich rodinní příslušníci). V úrovni dalších ukazatelů – průměrnou hrubou mzdou počínaje – je kulturní sektor na posledním místě. Naopak, ve většině ukazatelů si nejlépe vedl sektor kreativní.

K rozdílným výsledkům, zejména v případě tradičního umění, dojdeme porovnáním dynamiky vybraných základních ukazatelů v období let 2013 – 2018 (viz následující tabulka). Kulturní sektor vykázal nejvyšší dynamiku v ukazateli růstu hrubé přidané hodnoty a průměrné mzdy. Druhé nejvyšší dynamiky dosáhlo v celkových příjmech (výnosech). Celkové výdaje (náklady) však v daném období předstihly dynamiku tržeb za vlastní výkony a stupeň soběstačnosti se proto snížil (z 54,1 % na 52,8 %). V průměrném pořadí dynamiky vybraných ukazatelů si však kulturní sektor vedl lépe a odsunul tak na poslední místo kulturní odvětví.

Průměrná tempa vybraných základních ukazatelů v období 2013 – 2018 v %

Tab. II

Ukazatel	Kulturní sektor	Kulturní odvětví	Kreativní sektor
Tržby za vlastní výkony	6,0	1,7	7,2
Stupeň soběstačnosti	-0,5	1,4	0,4
Celková zaměstnanost	2,4	2,8	3,3
Hrubá měsíční mzda	6,9	1,3	4,7
Hrubá přidaná hodnota	7,2	3,9	5,4
Podíl na HPH kultury	1,8	-1,0	0,1
Celkové průměrné pořadí v dynamice ukazatelů	1,83	2,50	1,67

Je otázkou, co způsobilo v po krizovém období nízkou dynamiku sektoru kulturních odvětví, který patří do části kultury vykazující lepší hospodářské výsledky? Tento sektor tvoří, spolu s periodickým a neperiodickým tiskem, audiovizuální a interaktivní média. Zatímco v tisku se průměrná roční tempa základních ukazatelů pohybovala kolem nuly, tak v médiích byla značně vyšší a blížila se dynamice dosahované v kreativním sektoru. Sníženou dynamiku a strukturální změny v oblasti tisku dokládají také naturální ukazatele. V letech 2013 -18 poklesl počet titulů vydaných neperiodických publikací o 6,7 %. Ve stejném období se naopak zvýšil náklad audioknih o 28,3 % a e-knih až o 49,2 %. Na druhé straně náklad novin propadl o téměř 15 %. Jak je zřejmé, **dopady rozvoje nových technologií** (zejména internetu) **do oblasti tisku jsou různorodé**. Jejich **výsledkem** však - v celkovém ekonomickém vyjádření - **jsou spíše stagnační tendence** vedoucí k poklesu váhy tisku v kultuře jako celku.

Nutno dodat, že v případě dalších dvou sektorů – kulturního a kreativního – se s tak výraznými odvětvovými rozdíly v ekonomickém vývoji nesetkáme.

2.3. Kultura v předkrizovém roce 2019

Hospodářské výsledky roku 2019 ukazují, že **vzestupný vývoj nejvýznamnějších ekonomických ukazatelů pokračoval – po překonání období let 2011 – 2013 - i nadále**. V porovnání s předcházejícím rokem 2018 se v roce 2019 zvýšil celkový objem finančních zdrojů vstupujících do kultury (o necelé procento), zejména pak těch, které pocházely ze sektoru domácností (o více než 10 %). V této souvislosti vzrostly také ukazatele návštěvnosti kulturních zařízení (o 5,4%) a tržeb za vlastní výkony (o 2,4%).

Celkové výnosy se zvýšily o procentní bod více než náklady a dosažený zisk vzrostl o 2 %. V důsledku vyššího nárůstu tržeb za vlastní výkony vzrostl také stupeň soběstačnosti, který odpovídá relaci mezi tržbami za vlastní výkony a celkovými výdaji (z 88,6 % na 90,3%). Naopak se mírně snížila celková zisková marže odrážející vztah mezi čistým ziskem a tržbami za vlastní výkony. Co se sektorového pohledu týče, zvýšení stupně soběstačnosti a současný pokles ziskové marže se týkal zejména sektoru kreativního, zatímco nárůst ziskové marže kulturního a kulturních odvětví.

V porovnání s rokem 2018 se dynamicky vyvíjely makroekonomické ukazatele. Významně vzrostla celková produkce a při pomalejším nárůstu mezispotřeby se výrazně zvýšila hrubá přidaná hodnota vytvořená v kultuře (o 8,2 %). Podíl kultury na vytvořeném HDP dosáhl v roce 2019 zhruba 1,59 % , což je v porovnání s předcházejícím rokem o 0,04 proc. bodu více.

Příznivě se meziročně vyvíjel také ukazatel průměrných mezd. V podmínkách snížení celkového počtu pracujících v kultuře a také přepočteného počtu zaměstnanců (o 2,5 % a 5,3 %) došlo k pozoruhodnému nárůstu průměrné mzdy (meziroční nominální zvýšení o 10,8 %, reálné o 7,8 %).

Pozitivně lze hodnotit také výsledky dosažené v ostatních oblastech hospodaření. Investiční výdaje se meziročně zvýšily o 6,7 % a kladné saldo zahraničního obchodu o více než 19 %.

V rámci jednotlivých kulturních oblastí je třeba upozornit na pokračování poklesu ekonomického výkonu v periodickém a neperiodickém tisku ve sledovaném roce (pokles ziskové marže i podílu na počtu zaměstnanců v kultuře a na vytvořené HPH). Naopak (zřejmě i v příčinné souvislosti) se dále zlepšila úroveň hospodaření v oblasti audiovizuálních a interaktivních médií a dále v kreativním sektoru. Při rozdílné dynamice růstu HPH ve všech sektorech se **výrazně zvýšil podíl kreativního sektoru na HPH vytvořené v kultuře a to na úkor obou dalších sektorů.**

Základní otázkou, na kterou by měl dát satelitní účet kultury odpověď, je původ, rozsah a užití finančních zdrojů kultury. Z administrativních dat bylo zjištěno, že veřejný sektor se v roce 2019 podílel na příjmech kulturních institucí částkou 43,0 mld. Kč (tj. 15,7 %) s tím, že tyto prostředky plynuly zejména do kulturního dědictví, živé umělecké tvorby a do uměleckého vzdělávání. Podle výsledků šetření v domácnostech značně vzrostly výdaje směřující z rodinných rozpočtů do kultury, zejména do oblasti médií a živé tvorby a dosáhly 57,4 mld. Kč (20,9 % celkových zdrojů). Na rozdíl od vzrůstu podílu domácností na tvorbě celkových zdrojů poklesl podíl nefinančních podniků i neziskových institucí (o 1,6 p. b.) a zahraničí (o 0,2 p. b.). Celkové finanční zdroje kulturních institucí se však meziročně zvýšily o 1,9 mld. Kč (tj. o 0,7 %). Podobně jako výsledky předcházejících let i data za rok 2019 potvrzují skutečnost, že se jednotlivé kulturní oblasti významně liší stupněm uplatnění tržních principů a v této souvislosti také úrovní hospodaření, s tím související výší průměrných mezd, investiční aktivitou atd. Případné prohlubování této diferenciací bude zřejmě záviset na technickém rozvoji na straně jedné a rozsahem podpory neziskových aktivit (kulturní dědictví a část živé tvorby) z veřejných zdrojů na straně druhé.

Ekonomické výsledky je namístě – s ohledem na omezené možnosti finančních ukazatelů pro vyjádření rozsahu a kvality výkonu některých činností (např. péče o kulturní dědictví, vzdělávací činnost kulturních institucí, působení kultury a jejích hodnot na jedince i společnost) - doplnit ukazateli naturálními. Jako nejvhodnější mezi nimi se pro svou komplexnost jeví ukazatel počtu návštěvníků. Nutno dodat, že **celková návštěvnost kulturních institucí v porovnání s rokem 2018 významně vzrostla (o 5,4 %)**. Zvýšení návštěvnosti se týkalo většiny významných poskytovatelů služeb tradiční kultury (zejména koncertů, kin a divadel) ⁴. Jak je z předcházejícího patrné, ekonomické výsledky r. 2019 vytvořily dobré předpoklady pro úspěšné hospodaření kulturních institucí v r. 2020.

3. Vzájemné ovlivňování kultury a cestovního ruchu

3.1 Význam cestovního ruchu pro návštěvnost kulturních zařízení

Původní kulturní hodnoty, statky či události jsou takřka nadčasové, mnohdy mají i globální význam, avšak co se prostoru týče, bývají často spojeny s konkrétním místem. Naprostá většina milovníků kultury je za nimi proto nucena cestovat a to i do zahraničí. Jako mnohé jiné, ani tento vztah však není jednostranný. Při cestách uskutečněných z nejrůznějších důvodů může být vedlejším cílem i poznávání kulturních hodnot navštívené oblasti či cizí země. Symbióza kultury a cestovního ruchu (či v opačném pořadí) je proto více než zřejmá.

Také v hodnocení uplynulých dějů má kultura s cestovním ruchem leccos společného. V první řadě je to pracné získávání potřebných informací k sestavení základních nástrojů poznání vývoje ekonomiky daných odvětví, kterými jsou satelitní účty. V těchto souvislostech je nezbytné – spolu s daty z řádných či doplňkových statistických zjišťování – využívat i pomocné metody založené na odborných odhadech, extrapolacích apod. Zmíněné postupy samozřejmě určitým dílem ovlivňují výsledky zjišťování subjektivními pohledy. Nicméně **soustavy vzájemných vazeb a návazností časových řad údajů – jaké satelitní účty představují – jsou zárukou, že se získané poznatky zásadně neodlišují od hodnocené skutečnosti**.

Přílohové tabulky č. 5 a č. 6 vycházející z výsledků satelitních účtů cestovního ruchu ⁵ a kultury obsahují časové řady dat základních ukazatelů charakterizujících souvislosti ekonomického vývoje v obou oblastech. Tabulka č. 5 udává celkový počet cest návštěvníků (jednodenních návštěvníků i turistů) v členění na rezidenty a nerezidenty (zahraniční návštěvníky).

Další ukazatele tabulky jsou ekonomické povahy. Zahrnují spotřebu vnitřního cestovního ruchu domácího a příjezdového v kulturních zařízeních členěnou na divadla a koncerty a na muzea a ostatní. Spotřeba cestovního ruchu představuje výdaje návštěvníků související s jejich cestami. **Členění kulturních zařízení (dále také „KZ“) užívané v Satelitním účtu cestovního ruchu (dále také „TSA“) - na divadla a koncerty a dále muzea a ostatní - lze v souladu s Klasifikací produkce (CZ-CPA) v zásadě chápat jako členění do oddílů 90 a 91 (odpovídajících scénickému umění a kulturnímu dědictví).**

⁴ viz: Výsledky účtu kultury ČR za rok 2019, NIPOS, 2021

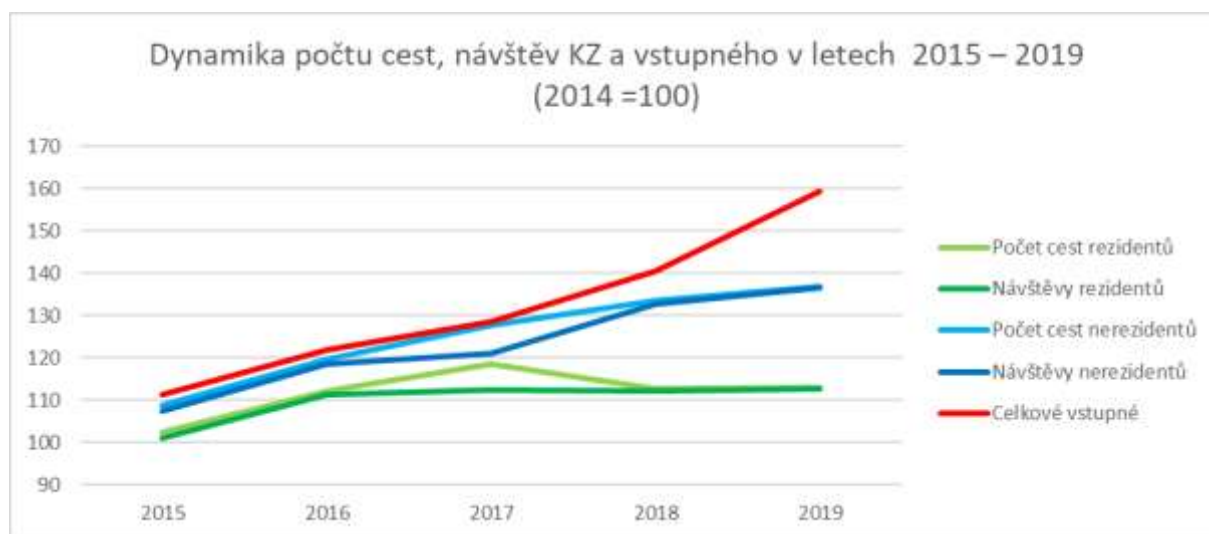
⁵ viz: www.czso.cz/csu/czso/tabulky_satelitniho_uctu_cestovniho_ruchu

Tabulka č. 6 obsahuje ukazatel celkového počtu uskutečněných návštěv KZ v členění na scénické umění a kulturní dědictví, který by měl částečně korespondovat s ukazatelem celkového počtu cest v tabulce č. 5. Stejně jsou členěny finanční ukazatele. Těmi jsou ukazatele příjmů od návštěvníků KZ, tj. vstupného a příjmů z prodeje zboží jako jsou upomínkové předměty, občerstvení apod. (dále jen „vstupné“) a tržeb za vlastní výkony. Nutno dodat, že v tabulce č. 6 jsou obsažena data za ta KZ či kulturní akce, u kterých se předpokládá významná návštěvnost osob žijících mimo místo, ve kterém se dané KZ nachází. **Ve scénickém umění lze za taková KZ považovat divadla, koncerty, festivaly, kulturní domy a cirkusy a v kulturním dědictví památkové objekty, muzea a galerie** (nikoli archivy a knihovny).

Z porovnání číselných dat v obou tabulkách je zřejmé, že vycházejí z rozdílných zdrojů. Zvláště patrné to je v členění celkového údaje o spotřebě (výdajích) a o příjmech (vstupné, tržby za vlastní výkony) na KZ scénického umění a kulturního dědictví. V případě spotřeby domácího cestovního ruchu jsou za léta 2014 - 19 v tab. č. 5 uváděny stejné finanční částky, v ukazateli spotřeby příjezdového cestovního ruchu jsou si tyto částky velmi blízké. Naopak, v tabulce č. 6 jsou částky finančních ukazatelů ve scénickém umění výrazně vyšší než v kulturním dědictví. Zatímco údaje o vstupném a tržbách za vlastní výkony byly zjištěny v rámci ročních statistických šetření vyčerpávajícího charakteru (výkazy KULT (MK)), tak data o spotřebě domácího a příjezdového cestovního ruchu převzatá z TSA (tab. č. 5) vycházejí z výběrových šetření v domácnostech a na státních hranicích a jsou proto méně věrohodná.

Co se dynamiky vybraných ukazatelů v období let 2014–19 týče, je značně vyšší v případě návštěvnosti KZ a získaného vstupného než v případě ukazatelů cestovního ruchu (dále také „CR“) - tj. počtu cest a odpovídající spotřeby (výdajů návštěvníků). V přepočtu do průměrných ročních temp se celkový počet cest zvyšoval o 3,6 % ročně, zatímco celkový počet návštěv KZ o 3,8 %. Vlivem inflačního pohybu, ale i vývojem potřeb návštěvníků apod. byla dynamika finančních ukazatelů vyšší a to 4,7 % v případě spotřeby vnitřního CR a 10,0 % v případě vstupného. V tabulce ukazatelů CR (tab. č. 5) je pozoruhodná značně vyšší dynamika počtu cest ne-rezidentů (6,5 %) v porovnání s počtem cest rezidentů (2,4 %). Podobně – i když s méně výrazným odstupem – jsou v tabulce ukazatelů příjmů KZ (tab. č. 6) **vyšší tempa růstu počtu návštěv a vstupného v kulturním dědictví v porovnání se scénickým uměním**. Jak je zřejmé, vyšší roční dynamika vstupného (10,0 %) ovlivňovala pozitivně růst tržeb za vlastní výkony (průměrně ročně o 7,7 %). Také úroveň tohoto ukazatele se v kulturním dědictví vyvíjela rychleji než ve scénickém umění. **V absolutní výši průměrné vstupné však v kulturním dědictví za interpretačním uměním i v roce 2019 zaostávalo o téměř 33 % (96,19 Kč v porovnání se 142,56 Kč).**

GRAF 1

Jedním z výrazných důsledků epidemie covid -19 bylo omezení cestovního ruchu, zejména pak mezistátního. Tato skutečnost – mimo jiné - významně ovlivnila rozsah dopadů pandemie na kulturu **a proto nebude na škodu se blíže zabývat vztahy mezi CR a kulturou.**

Je zřejmé, že do KZ z velké části zavítají také návštěvníci bydlící v jeho blízkosti, aniž by uskutečnili třeba i jen jednodenní cestu. Lze předpokládat, že to bude případ obyvatel měst, která jsou vybavena kulturními objekty (muzea, divadla, kulturní domy, knihovny apod.). Podíl těchto „místních“ návštěvníků (z celkového počtu) však není znám a statisticky se ani nezjišťuje. Nezbyvá proto, než jej alespoň hrubě odhadnout. Pokud vyjdeme z předpokladu, že na přijatelné úrovni jsou různými druhy kulturních zařízení v ČR vybavena již města s 10 tisíci a více obyvateli, lze zjistit, že v nich žilo ve sledovaném období (2014 -19) od 49,8 % až do 50,4 % obyvatel. Jedná se o celkový počet, lze však přijmout i další zjednodušení, že zhruba stejný podíl budou představovat i obyvatelé ve věku odpovídajícím možné návštěvě KZ. Tento odhad vychází z předpokladu, že část připadající na „místní“ návštěvnost (z celkové návštěvnosti) velmi zhruba odpovídá podílu obyvatel žijících ve městech (místech), kde se nacházejí příslušná KZ. Všichni obyvatelé odpovídajícího věku zřejmě KZ nenavštěvují, na druhou stranu ti, kteří tato zařízení navštěvují, pravděpodobně tak činí relativně častěji než návštěvníci „přespolní“, kteří jsou nuceni při své návštěvě absolvovat i delší cestu. Svou roli zřejmě hraje i vyšší průměrná úroveň vzdělání ve městech.

V rámci tohoto přístupu by se **celková návštěvnost KZ skládala ze tří složek.** Z návštěvnosti „místní“ tj. návštěv osob bydlících v daném místě (s výše uvedeným odhadovaným podílem), dále „přespolní“ tj. osob, které podnikly cestu v rámci domácího CR a z návštěvnosti „zahraniční“ zahrnující návštěvy občanů jiných zemí, kteří přicestovali ze zahraničí (na poslední dvě skupiny cestujících by připadal podíl 50,2 – 49,6 %). Relaci počtu návštěv souvisejících s CR (tj. přespolních a zahraničních) je možné zhruba odvodit z relace počtu cest uskutečněných v rámci domácího a příjezdového CR.

Odhad vývoje návštěvnosti KZ a inkasa vstupného odpovídající pouze CR (tedy bez místních návštěv) ukazuje tabulka č. 7. Jak vyplývá z rozdílu mezi prvými řádky tabulek č. 6 a č. 7, místní návštěvy dosáhly v roce 2019 počtu 27 702 tis.

Počet návštěv rezidentů tj. přespolních lze pro rok 2019 odhadovat na 19 009 tis. a návštěv nerezidentů tj. zahraničních na 8 235 tis. Pokud platí oprávněný předpoklad stejných cen za služby různým skupinám návštěvníků, potom lze stejné relace předpokládat i v ukazatelích vstupného. **Struktura celkové návštěvnosti v předkrizovém roce 2019 tedy zhruba zahrnovala 50,4 % místní návštěvnosti, 34,6 % přespolní a 15 % zahraniční.** Odhad podílu v případě počtu zahraničních návštěv potvrzuje i ojedinělý údaj zjištěný v případě šetření muzeí a galerií. Z celkového počtu návštěv bylo v roce 2019 vykázáno cca 18 % návštěv zahraničních. Je to sice o 3 procentní body více (než činí uvedený odhad), avšak lze předpokládat, že návštěva objektů kulturního dědictví (zejména památek a muzeí) je zahraničním návštěvníkům - i s ohledem na jazykovou bariéru - bližší než návštěva KZ scénického umění. Tento předpoklad by podporovala také skutečnost, že spotřeba příjezdového CR ve scénickém umění (viz tab. č. 5) byla v r. 2019 jen o 4,7 % vyšší než v kulturním dědictví, přestože – jak z výše uvedeného vyplývá – bylo průměrné vstupné ve scénickém umění vyšší o více než 48 % v porovnání se vstupným v objektech kulturního dědictví. Ze vzájemných kvantitativních relací spotřeby CR ve scénickém umění a v kulturním dědictví, tj. průměrných cen vstupenek a 18-ti procentního podílu zahraniční návštěvnosti v objektech kulturního dědictví, lze velmi zhruba odvodit zahraniční návštěvnost v KZ scénického umění. Za jinak stejných okolností (tj. takových, které jsou spojeny s návštěvností KZ kulturního dědictví) by představovala cca 12,7 % z návštěvnosti celkové. Pokud bychom nejistou cestou odhadů šli dále, tak propočtem váženého průměru z údajů o procentní návštěvnosti (18 % a 12,7 %) a počtu návštěv kulturního dědictví a scénického umění připadajících na CR, **dojdeme k odhadovaným 15,56 % průměrné zahraniční návštěvnosti KZ kulturního dědictví a scénického umění.** V tom případě by relace mezi přespolní a zahraniční návštěvností KZ nebyla 34,6 : 15,0, ale mohli bychom ji upravit na poměr 34,0 : 15,6.

Bude jistě zajímavé porovnat uvedené kvantitativní vztahy různých položek návštěvnosti s těmi, které byly dosaženy v prvním roce pandemie Covid – 19 (v r. 2020). Samozřejmě neméně zajímavé bude i porovnání celkové návštěvnosti a souvisejících příjmů KZ.

3.2. Rozsah, dynamika a těsnost vztahů ukazatelů kultury a cestovního ruchu

S využitím dat tabulek č. 5 a č. 7 byla sestavena tab. č. 8, která se pokouší kvantifikovat vztahy mezi základními ukazateli CR (počty cest) a kultury (návštěvnost).

Propočty obsažené v této tabulce vycházejí ze statistických metod užívaných k popisu charakteristik kvantitativních znaků a jejich závislostí s tím, že ukazatel CR (počet cest) lze považovat za nezávisle proměnnou (x) a ukazatel návštěvnosti KZ za závisle proměnnou (y).

Prvý sloupec ukazuje průměrný podíl počtu návštěv KZ (rezidentů a nerezidentů) na počtu uskutečněných cest v %. Jak je patrné, **s návštěvou KZ byla v průměru spojena každá čtvrtá až pátá cesta. Přitom nerezidenti měli při svých cestách vyšší „sklon“ k návštěvám (zejména KZ kulturního dědictví) než rezidenti.**

Index dynamiky (viz 1. řádku druhého sloupce tabulky) také ukazuje, že mezi roky 2014 a 2019 se podíl návštěv na celkovém počtu cest mírně snížil. Z toho je zřejmé, že **stále více cest nebylo spojeno s návštěvou kulturního zařízení.** Pokles se týkal zejména návštěv KZ scénického umění a cest nerezidentů. V případě návštěv objektů kulturního dědictví došlo k výraznějšímu

růstu podílu návštěv rezidentů, podíl návštěv nerezidentů sice poklesl, avšak mírněji, než tomu bylo s návštěvami KZ scénického umění. Patrné to je z druhého sloupce posledních dvou řádek tabulky č. 8. Uvedený vývoj zřejmě naznačuje, že **zájem zahraničních návštěvníků o návštěvy KZ byl do určité míry nasycen.**

Třetí sloupec tabulky udává rozsah variability časové řady údajů o podílu počtu návštěv z počtu cest. Úroveň variačních koeficientů je ve všech relacích návštěvnosti a počtu cest relativně nízká a proto lze říci, že uvedené časové řady dat jsou v zásadě vyrovnané, bez výraznějších výkyvů a **informační hodnota průměrných podílů (sl. 1) je proto významná.** Týká se to zejména vztahu návštěv KZ nerezidenty.

Čtvrtý sloupec tabulky č. 8 obsahuje jednoduchý regresní koeficient, který udává o kolik se změna závislá proměnná (y) při jednotkové změně nezávisle proměnné (x). To by v případě prvního řádku a 4. sloupce tabulky znamenalo, že - za jinak nezměněných podmínek – **se při zvýšení celkového počtu cest o 1 mil. zvýší návštěvnost KZ o 412 tis. návštěv.** Vyšší zvýšení návštěvnosti je patrné pouze v případě KZ kulturního dědictví a cest nerezidentů (viz poslední řádek ve čtvrtém sloupci tabulky).

Pátý sloupec tabulky udává korelační koeficienty, které nabývají hodnot od 0 do 1 (pro nepřímou závislost od 0 do -1). Čím bližší je koeficient k 1 či k -1, tím je závislost těsnější. **Úroveň korelačního koeficientu** ve výši 0,962 (viz 1. řádek a 5. sloupec tab. č. 8) **svědčí o silné závislosti a současně o silných vazbách mezi celkovým rozsahem CR a návštěvností KZ.**

V rámci dílčích vazeb mezi CR a kulturou **je pozoruhodný nejvyšší korelační koeficient závislosti mezi návštěvností KZ kulturního dědictví a počtem cest nerezidentů v rámci příjezdového CR (0,965).** Časová řada hodnot vztahu mezi počtem cest nerezidentů a zahraniční návštěvností KZ kulturního dědictví je nejen nejméně proměnlivá (viz nejnižší variační koeficient), ale i „nejpřínosnější“ z pohledu počtu návštěv (nejvyšší regresní koeficient) a konečně odráží nejtěsnější vztah ukazatelů CR a kultury (pátý sloupec).

Poslední sloupec tabulky zachycuje pokus o celkové hodnocení vztahu mezi počty cest domácího a příjezdového CR a návštěvností KZ. **Pro ohodnocení vlivu změn v rozsahu CR na návštěvnost KZ má význam zejména vztah celkového počtu cest a celkového počtu návštěv (ř. 1).** Další dva řádky zobrazují dílčí vztahy vycházející z celkového vztahu (pořadí 1a, 1b). Čtvrtý až sedmý řádek obsahuje hodnoty odrážející hlubší členění ukazatele počtu cest na rezidentské a nerezidentské. Ze čtyř možných variant **se ukazuje jako nejvýznamnější výše popsaná vazba mezi cestami nerezidentů a návštěvností KZ kulturního dědictví.**

Vedle vztahů naturálních dat kultury a cestovního ruchu lze podobně hodnotit i relace mezi daty hodnotovými (např. celkovým inkasovaným vstupným a spotřebou vnitřního CR). Těsnost vazeb těchto ukazatelů je však nižší (korelační koeficient nedosahuje ani hodnoty 0,9), naopak proměnlivost časových řad značně vyšší (variační koeficient až 0,212) a dynamika relací – s ohledem na inflační vliv – mnohem vyšší. **Ukazatele naturálního charakteru se proto pro zkoumání souvislostí mezi kvantitativní stránkou CR a výkonem KZ ukazují jako mnohem vhodnější.**

4. Kvantifikace dopadů koronavirové krize na kulturu v r. 2020

4.1. Mnoho poražených, málo vítězů

Hodnocení výsledků působení nepříznivých vlivů koronavirové krize na kulturu zůstává nutně omezené disponibilními zdroji dat (viz část 1.2). **V době vzniku tohoto textu nebyla ještě známa všechna statistická data z různých šetření týkajících se kultury. K dispozici byly pouze údaje ze šetření KULT (MK) prováděných NIPOS, které sbírají data jen z části kulturního sektoru (kulturní dědictví a scénických umění).**

Jak ukazuje tab. č. 9, vyplývá z nich, **že největší propad v porovnání s předkrizovým obdobím postihl ukazatel návštěvnosti a s ním spojený ukazatel služeb za vlastní výkony** (zhruba na polovinu úrovně roku 2019). Značně tak poklesla úroveň soběstačnosti KZ (relace tržeb za vlastní výkony k celkovým výdajům). S ohledem na uplatnění různých forem pomoci (viz část 1.1) a také existenci části příjmů neodvislých od zájmu návštěvníků či diváků **byl pokles ostatních finančních ukazatelů nižší** (v případě celkových příjmů o necelých 11 %). Konečně o **minimálním dopadu lze hovořit v oblasti zaměstnanosti a mezd** (počet zaměstnanců klesl jen o jednotky procent a nominální průměrné mzdy o 5,8 % vzrostly). Lze proto říci, že se **následky zásadního poklesu poptávky po službách KZ se podařilo pomoci z vnějších zdrojů – i když za cenu rekordního schodku státního rozpočtu - utlumit**, tak, že se netransformovaly do neúnosných sociálních dopadů na zaměstnance (viz 3. sl. tabulky č. 9). V měřítku celé ekonomiky však tento úspěch již přináší svou daň v podobě růstu cenové hladiny. Je tomu tak zejména v důsledku vzniklé nerovnováhy mezi dlouho odkládanou a v současné době rostoucí poptávkou a zaostávající nabídkou zboží a služeb (zejména z důvodu omezení spojených s pandemií). Porovnání dopadů pandemie v oblastech kulturního dědictví a scénických umění vyznívá méně příznivě pro druhou z nich. Poklesem tržeb (viz 2. sl. tab. č. 9) byly nejvíce postiženy festivaly, hudební tělesa, divadla a kulturní domy, s určitým odstupem památkové objekty a muzea a galerie.

Kulturní sektor se s poklesem tržeb o 56,1 % bezesporu řadí mezi odvětví a obory, které v důsledku pandemie utrpěly v roce 2020 největší ztráty.

Dle údajů ČSÚ se snížily (v porovnání s rokem 2019) v roce 2020 tržby cestovních kanceláří o 83,3 %, v letecké dopravě propadly o 69,1 %, v ubytování o 55,9 % a v pohostinství a stravování o 33,4 %. Průmyslová produkce poklesla o 8 % a stavební o 7,8 %.

Naopak některým aktivitám - nezávislým na pohybu osob - omezení roku 2020 svědčila. Např. v poštovních a kurýrních činnostech se zvýšily meziročně tržby o 13,1 %, v informačních činnostech o 5,6 % a v telekomunikacích o 4,6 %.

V makroekonomickém vyjádření pomocí ukazatele HDP lze předpokládat meziroční snížení výkonu ekonomiky zhruba o 5,8 %.

4.2. Vliv cestovního ruchu na pokles návštěvnosti

Výše uvedená část 3.2. mimo jiné pojednává o vlivu cestovního ruchu - konkrétně počtu cest rezidentů a nerezidentů - na rozsah návštěvnosti zařízení kulturního dědictví a scénických umění (s výjimkou knihoven a archivů). S pomocí šestileté časové řady byly propočteny

regresní koeficienty odrážející předpokládanou změnu návštěvnosti v návaznosti na změnu počtu cest (viz 4. sloupec tab. č. 8).

Pokusíme se zjištěné vztahy aplikovat na podmínky r. 2020. Jak je z výše uvedeného zřejmé, propočet vychází z počtu uskutečněných cest v rámci domácího a příjezdového cestovního ruchu. Kvantifikace poklesu návštěvnosti by měla být proto založena na vztahu regresního koeficientu a počtu neuskutečněných cest rezidentů i nerezidentů v r. 2020 (v porovnání s cestami uskutečněnými v roce 2019).

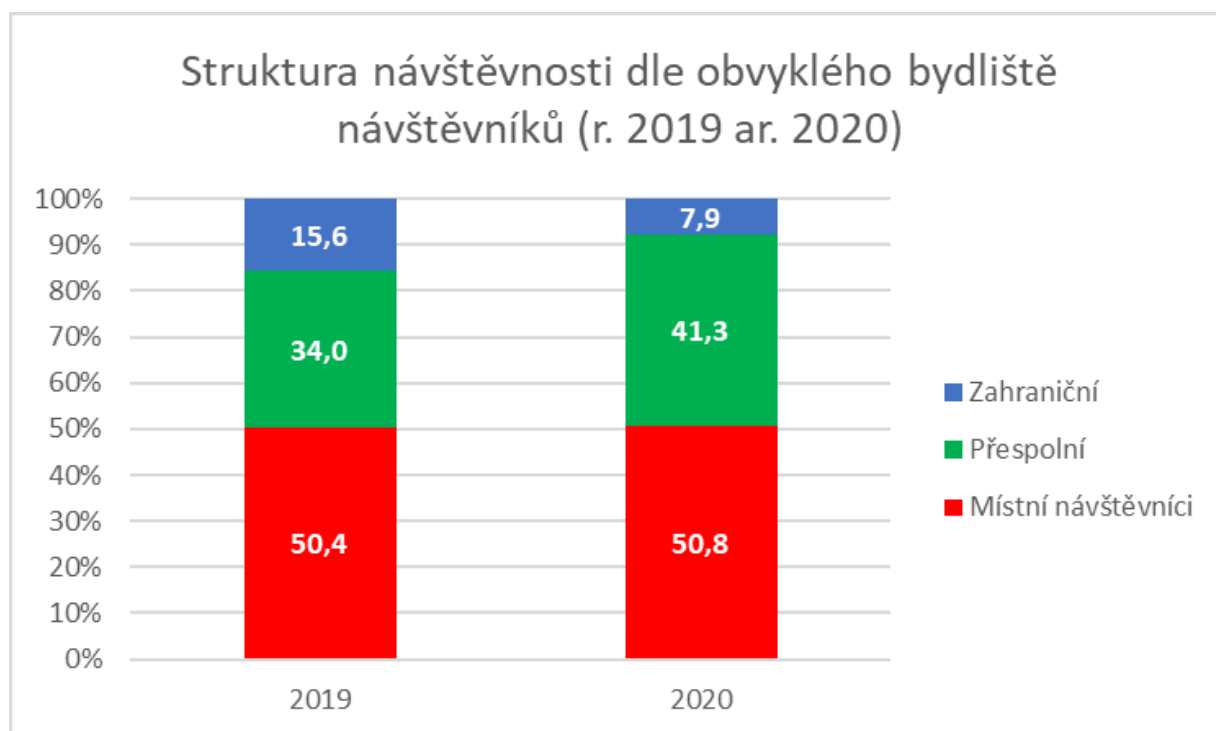
Výsledky propočtu ukazuje níže připojená tabulka ve které je zahrnuta návštěvnost památek, muzeí, divadel, kult. domů, hudebních těles a festivalů.

Návštěvnost, počty hostů ubytovacích zařízení a jejich cest v letech 2019 a 2020 v tis. os. a v %
Tab. III

Ukazatel	2019	2020	Rozdíl 2019 - 2020	Podíl r. 2020 na r. 2019 v %
Návštěvnost KZ a kulturních akcí celkem	54 946	23 825	31 121	43,4
Hosté ubyt. zařízení - rezidenti	11 108	8 052	3 056	72,5
Hosté ubyt. zařízení -nerezidenti	10 891	2 784	8 107	25,6
Počet cest na 1 os. - rezidenti	7,73	7,02	0,71	90,8
Počet cest na 1 os. - nerezidenti	3,42	2,00	1,42	58,5
Návštěvy KZ rezidenty	18 682	9 843	8 839	52,7
Návštěvy KZ nerezidenty	8 572	1 892	6 680	22,1

V porovnání s předcházejícím rokem **došlo nejen ke značnému snížení návštěvnosti, ale i ke změnám v její struktuře**. Zatímco v roce 2019 dosahovalo zastoupení místních návštěvníků v celkové návštěvnosti 50,4 %, v roce 2020 lze odhadovat na 50,8 %. Ještě **více zřejmě vzrostl podíl přespolní návštěvnosti a to z 34,0 % na 41,3 %**. **Naopak se výrazně snížil podíl návštěvnosti zahraniční a to z 15,6 % na 7,9 %**. Z uvedeného je patrné, že na meziročním snížení návštěvnosti o 31 121 tis. os. se podílela místní návštěvnost odhadem z 50,1 % (15 602 tis. os.), přespolní z 28,4 % (8 839 tis. os.) a zahraniční ze zbývajících 21,5 % (6 680 tis. os.).

GRAF 2

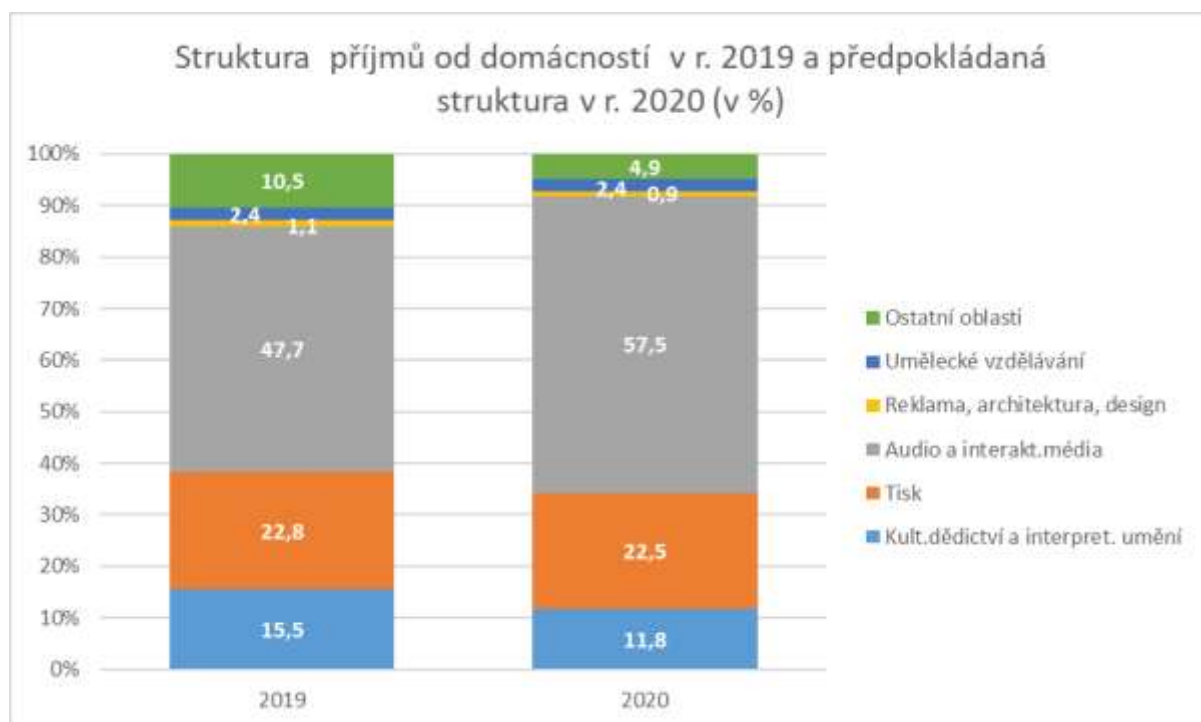
4.3. Výdaje domácností na kulturu

Jak je již výše uvedeno, výdaje domácností na kulturu směřují zejména do sektoru kulturních odvětví a kreativního sektoru, v mnohem menším měřítku do sektoru kulturního. V roce 2019 do KZ, která jsou - s ohledem na současná disponibilní data – předmětem pozornosti této analýzy směřovalo jen 15,5 % z celkových výdajů domácností na kulturu. Dle předběžných údajů ČSÚ celkové výdaje domácností v r. 2020 meziročně (reálně) poklesly o 7,1 %. Výdaje na kulturu se nominálně snížily o 8,5 % a reálně o 11,4 %, což je hlubší pokles než v případě celkových výdajů domácností (o 4,3 procentního bodu). **Podíl výdajů domácností na kulturu z výdajů celkových se tak snížil z 2,20 % v roce 2019 na 2,16 % v r. 2020.** Z toho je zřejmé, že **při celkovém poklesu výdajů domácností na konečnou spotřebu byla kultura postižena citelněji než jiná odvětví či položky**, které jsou předmětem spotřeby domácností.

Rozsah dopadů v podobě poklesu finančních zdrojů od domácností **se v jednotlivých oblastech kultury značně lišil**. Při celkovém meziročním nominálním snížení o 8,5 % se snížily příjmy kulturních zařízení ze vstupného o téměř 60 %. Méně byly postiženy příjmy od domácností v oblasti uměleckého vzdělávání (pokles o 9,5 %) či tisku (pokles o 9,2 %). Naopak v dynamicky rozvíjející se sféře audiovizuálních médií příjmy od domácností v roce 2020 – ač diferencovaně - značně vzrostly (v průměru zhruba o 11 %).

Při celkovém předpokládaném meziročním snížení finančních zdrojů od domácností vstupujících do kultury o 8,5 % (tj. o 4,88 mld. Kč) došlo k jejich zvýšení pouze v případě výše zmíněných médií. Naopak hlubokým poklesem byla postižena zejména tradiční kultura (viz graf č. 3).

GRAF 3

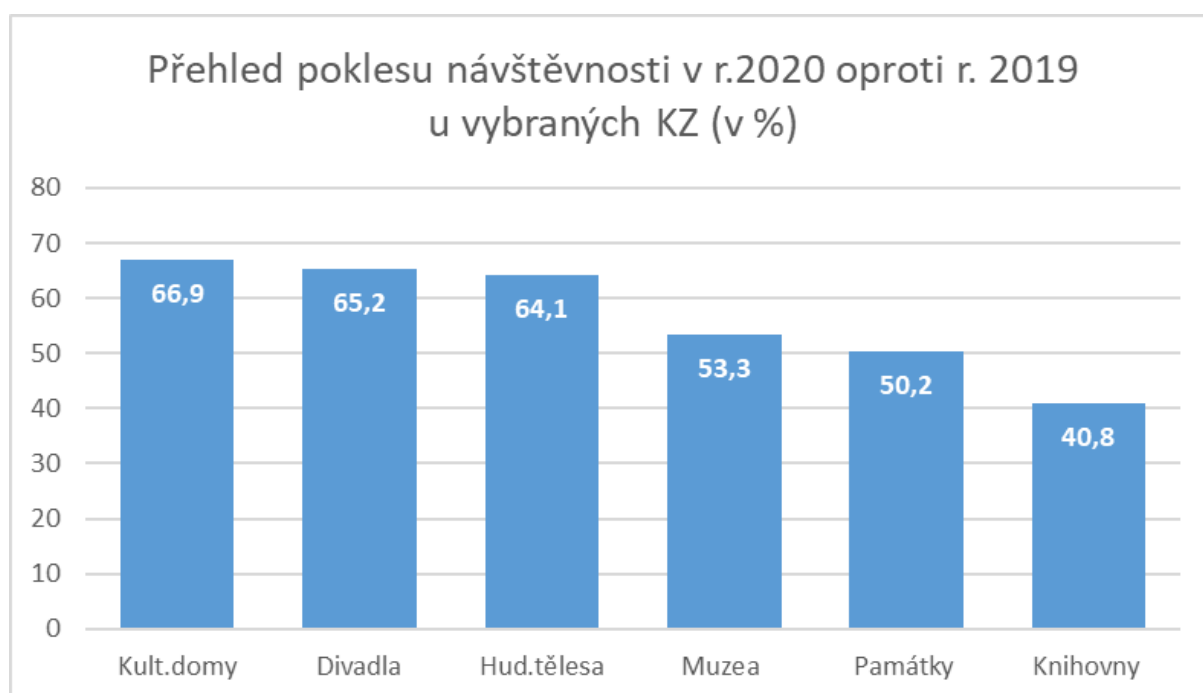

4.4. Bilance ztrát kulturního sektoru

Jak je zřejmé z přílohové tabulky č. 10 vývoj v oblasti kulturního dědictví a scénických umění v období před pandemií covid – 19 probíhal celkem pozitivně. Průměrná roční tempa většiny významných ukazatelů za období let 2015 – 2019 (viz 5. sloupec tabulky) jsou poměrně vysoká. V případě ukazatelů finančního charakteru se pohybovala až k 9 %, dynamicky rostla nominální průměrná mzda (téměř o 6,7 %) a příznivým tempem (o 3 %) se zvyšovala také návštěvnost KZ.

Rok 2020 přinesl hluboký propad úrovně návštěvnosti (viz graf č. 4). Výrazně se snížila také úroveň – s návštěvností těsně propojených - finančních ukazatelů (tržby za vlastní výkony, stupeň soběstačnosti) a to na méně než poloviční úroveň roku 2019 (viz tab. č. 9). Celkové příjmy se přitom meziročně snížily „jen“ o více než 10,6 %, počet zaměstnanců o 1,3 % a průměrná měsíční mzda dokonce o 5,8 % vzrostla.

GRAF 4

Jak je zřejmé, kvantifikace dopadů covid – 19 na ekonomické subjekty působící v kultuře bude složitější. Nabízí se dva přístupy, **prvý z pohledu porovnávaných období** a druhý z **pohledu rozdílné výchozí úrovně hospodaření**. Co se prvního týče lze přijmout prosté či reálné porovnání výsledků roku 2020 s těmi, které byly dosaženy v roce 2019. To ukazuje předposlední sl. tabulky č. 10. V rámci **druhého přístupu se však nabízí podmíněné (hypotetické) porovnání výsledků r. 2019 s těmi, které mohly být dosaženy v roce 2020**, pokud by i v r. 2020 vývoj pokračoval průměrnými tempy z předcházejících let 2015 – 2019 (viz poslední sl. tab. č. 10). Samozřejmě v tomto pohledu jsou dopady ještě závažnější a rozdíly těchto dvou přístupů – a to jen za oblast kulturního dědictví a scénických umění – jsou proto významné. V celkových příjmech představují 2, 815 mld. Kč (6,269 mld. Kč oproti 3,454 mld. Kč), v tržbách z vlastní činnosti 842 mil. Kč a v průměrné mzdě 249 Kč měsíčně. Hluboký je také propad návštěvnosti (o 2,3 mil. osob).

Z pohledu **rozdílné úrovně hospodaření** lze uvažovat o dopadu či ztrátě **makroekonomické, mikroekonomické a individuální**. Prvá představuje dopady, které lze vyčíslit v poklesu HDP, druhá souvisí se ztrátami v hospodaření na úrovni podniků a třetí se ztrátami postihujícími jednotlivce působící v ekonomice (zaměstnance, zaměstnavatele apod.).

Na vyčíslení **makroekonomických dopadů** covid - 19 do úrovně HDP vytvořeného v kultuře je příliš brzy. Něco takového by ve formě odhadu mohlo přinést až zpracování Satelitního účtu kultury za rok 2020 (na jaře r. 2022). Pokud bychom se pokusili o předběžný a velmi hrubý odhad na základě tzv. výrobní metody výpočtu HDP, došli bychom k tomu, že rozdíl mezi produkcí na straně jedné a čistými daněmi a mezispotřebou, na straně druhé, by byl za rok 2020 záporný (cca – 2,35 mld. Kč). Příčinou je pokles příjmů a odvedených daní a naopak vysoký nárůst dotací. Samozřejmě jde o výsledky nejvíce postižené části kultury, údaje za celou kulturu – s ohledem na vývoj v kulturních odvětvích a v kreativním sektoru - se jistě budou značně

lišit. Je na místě připomenout, že podíl počtu zaměstnanců tradiční kultury na celku v r. 2019 dosáhl více než 41 %, avšak podíl na vytvořené hrubé přidané hodnotě jen 18,3 %.

Dopady **mikroekonomické** tj. na „podnikovou sféru“ jsou v relativním vyjádření zřejmé z přílohové tabulky č. 9 a v absolutním – z celkového pohledu - z tabulky č. 10.

K bližšímu přehledu dopadů covid – 19 na jednotlivé druhy kulturních zařízení je níže uvedena textová tabulka (IV). Je z ní patrné, že **ve srovnání s kulturním dědictvím byla dopady pandemie více postižena oblast scénických umění**. Z celkové ztráty 3,45 mld. Kč na příjmech na ní připadají 2,83 mld. Kč (tj. 82 %), na propadu tržeb z vlastní činnosti se podílela z 57,7 %, na poklesu návštěvnosti však jen z 39,3 %. Pokles návštěvnosti více zasáhl kulturní dědictví a to jak v celkovém absolutním poklesu počtu návštěv, tak i relativně v přepočtu na jednoho zaměstnance. V tomto směru byly nejvíce postiženy památkové objekty. Z oblasti scénických umění to byly zejména kulturní domy a dále divadla.

Na vyšších ztrátách příjmů a tržeb se v rámci scénických umění v absolutních částkách podílela zejména divadla a kulturní domy. V přepočtu na 1 zaměstnance byly nejvíce postiženy kulturní domy a festivaly.

Je pozoruhodné, že v roce 2020 došlo v porovnání s r. 2019 k nárůstu příjmů knihoven. Některé akce KZ alespoň částečně kompenzovaly výpadek fyzických návštěv virtuálními návštěvami. Např. zhruba 15 % festivalů se v r. 2020 uskutečnilo formou on-line.

Rozdíly výsledků r. 2019 a r. 2020 za některá KZ a vybrané ukazatele

Tab. IV

Druh KZ	Příjmy (výnosy)		Tržby z vlast. činnosti		Návštěvnost		Počet zaměst. v r. 2020
	Celkem v tis. Kč	na 1 zam. v tis. Kč	Celkem v tis. Kč	na 1 zam. v tis. Kč	Celkem v os.	na 1 zam. v os.	
Památky	518 343	227,74	1 270 222	558,1	7 524 467	3 306,0	2 276
Muzea a galerie	375 253	56,2	707 451	105,9	7 829 449	1 172,4	6 678
Knihovny	-466 403	-79,7	48 756	8,3	9 011 131	1 539,3	5 854
Kult. dědictví celkem	619 277	35,9	2 352 905	136,5	24 365 047	1 413,0	17 243
Divadla (profesionální)	980 232	136,8	1 592 045	222,1	5 656 328	789,2	7 167
Kult. domy	915 513	254,0	763 358	211,7	7 982 509	2 214,3	3 605
Hudební tělesa	152 116	101,4	308 633	205,8	369 763	246,5	1 500
Festivaly	753 362	472,6	511 937	321,2	1 758 941	1 103,5	1 594
Scénické umění celkem	2 833 811	204,0	3 202 966	230,6	15 767 541	1 135,0	13 892
CELKEM	3 453 088	110,9	5 555 871	178,4	40 132 588	1 290,0	31 135

S reálnou (fyzickou) návštěvností samozřejmě souvisí výše vybraného vstupného. Přehled meziročního poklesu vybraného vstupného a s ním těsně propojeného ukazatele tržeb za vlastní výkony - v případě některých KZ - ukazuje graf č. 5.

GRAF 5

Rozsah **individuálních ztrát** lze do značné míry posoudit z vývoje průměrných mezd, ostatních osobních nákladů a (smíšených) příjmů podnikatelů v kulturním sektoru v letech 2019 a 2020. Zatímco v roce 2019 vzrostly ve sledované oblasti kultury nominální měsíční průměrné mzdy meziročně o 5,2 %, tak v roce 2020 to bylo o 5,8 %. Celkové mzdové náklady se o zhruba 454,2 mil. Kč meziročně zvýšily a ke ztrátám na straně zaměstnanců proto nedošlo.

Ostatní osobní náklady - vyplácené na základě dohod o pracovní činnosti a provedení práce - však poklesly o 312,4 mil. Kč tj. zhruba o 26 % (více ve scénických umění - o 36 %). Pracovníci na základě dohod proto byli - na rozdíl od zaměstnanců - dopady pandemie výrazně zasaženi. Co se týče příjmů podnikatelů (OSVČ) v kultuře, z údajů za rok 2020 je zřejmé, že byli dopady pandemie postiženi podobně jako jiní vlastníci KZ (viz tabulky č. 11, 12 a 13). Úroveň návštěvnosti v r. 2020 v porovnání s r. 2019 v jejich případě poklesla nejvíce (na 41,9 %). Tržby z vlastní činnosti proto dosáhly jen 43,1 % úrovně r. 2019.

Na druhé straně se jim nejvýrazněji zvýšil objem dotací z veřejných zdrojů o 201 mil. Kč (na 119,9 % - viz tab. č. 12). Současně měli podnikatelé možnost čerpat prostředky z programů vyhlášených v souvislosti s pandemií covid – 19 a dopady pandemie do svého hospodaření ve značné míře kompenzovat.

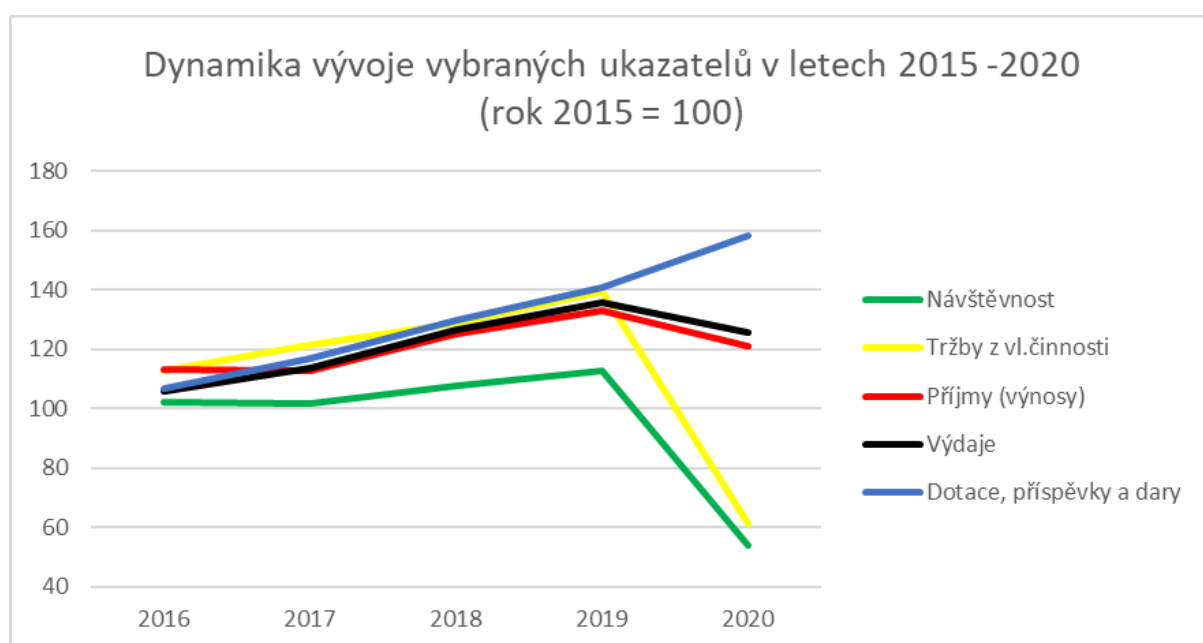
Přílohové tabulky č. 11, 12 a 13 vyčíslují ve vybraných ukazatelích **dopady pandemie na KZ v rozdílném vlastnictví (státní, soukromé, ostatní)**. Jak je zřejmé, soukromá zařízení utrpěla největším poklesem návštěvnosti a nepatrným růstem průměrné mzdy. Ve zbývajících ukazatelích však byla více postižena zejména KZ státní. Měla nejhlubší propad tržeb a současně nejnížší nárůst dotací z veřejných zdrojů. Co se finančního hospodaření týče, došlo k nejhlubšímu propadu tvorby hospodářského výsledku ve skupině ostatních KZ. Nutno dodat, že tato skupina KZ má na celku poměrně malou váhu (na počtu zaměstnanců cca 7,0 %, zatímco skupina KZ soukromých 8,1 % a státních 84,9 %).

Celkově lze bilanci finančních ztrát v oblasti kulturního dědictví a scénických umění předběžně uzavřít s tím, že **nejvíce byla postižena sféra hospodaření jednotlivých kulturních zařízení. V tržbách z vlastní činnosti to bylo v meziročním porovnání let 2019 a 2020 v celkové výši téměř cca 5,6 mld. Kč a v celkových příjmech necelé 3,5 mld. Kč.** V hypotetickém porovnání

možností r. 2020 a jejich nenaplnění v důsledku pandemie covid - 19 by to bylo více o 6,4 mld. Kč v tržbách a o téměř 6,3 mld. Kč v celkových příjmech. **Na druhé straně se zvýšily provozní dotace z veřejných zdrojů do této oblasti kultury, oproti roku 2019 to bylo** (včetně sponzorských příspěvků a darů) **o téměř 1,2 mld. Kč.**

Jak ukazuje níže uvedený graf č. 6 **dotace z veřejných zdrojů, sponzorské příspěvky a dary dosáhly v rámci vybraných ukazatelů** (ve skupině 6 vybraných druhů KZ) **v r. 2020 zdaleka nejvyšší dynamiky.** Zatímco v letech 2015 -19 se úroveň tohoto ukazatele zvyšovala průměrně ročně o 8,9 %, v roce 2020 vzrostla meziročně o 12,5 %. Naopak dynamika příjmů a výdajů odpovídající r. 2020 se - v důsledku dopadů pandemie vrátila - zhruba o dva roky zpět. To však nelze říci o úrovni návštěvnosti KZ tradiční kultury, srovnatelně nízkou bychom našli zhruba před dvaceti lety.

GRAF 6

Pokud bychom vyjádřili **celkový finanční dopad pandemie** všestranným ukazatelem vytvořeného výsledku hospodaření (zisk, ztráta), tak se ukáže, že v **porovnání s r. 2019 se v r. 2020 dosažená ztráta z hospodaření kulturního sektoru prohloubila ze 195,5 mil. Kč na 576 mil. Kč, tj. o 380,5 mil. Kč.** (v porovnání se zvýšenými provozními dotacemi není tato částka ani třetinová).

Zajímavé je porovnání **utrpěných ztrát** sledované části kulturního sektoru v **současné „koro-navirové“ krizi a ve finančně-ekonomické krizi, která postihla kulturu v letech 2011-2013.** V tomto období byly více zasaženy tržně orientované sektory kultury (tisk, kreativní sektor) než kulturní dědictví a scénická umění⁶. **Dopad tehdejší krize do hospodaření sledované části kulturního sektoru byl mnohem nižší.** Návštěvnost poklesla v r. 2012 oproti r. 2011 zhruba o 1,5 % a výkyv v tržbách v následujících letech nepřekročil 0,6 %. Rozsah veřejné finanční podpory na nevýrazný krizový vývoj v této části kulturního sektoru v zásadě nereagoval.

⁶ viz: Vyhodnocení časové řady výsledků Satelitního účtu kultury ČR za období let 2010 – 2015, NIPOS, 2017

5. Závěr

Tato analýza se pokouší charakterizovat a kvantifikovat dopady pandemie covid -19 – včetně omezení s ní souvisejících – na českou kulturu, zejména pak na veřejné kulturní služby. Porovnává statistická data z období před uvedenou pandemií s údaji roku 2020, který byl prvním ročním obdobím jejími projevy poznamenaným (zhruba od poloviny března).

Se zmíněnými časovými okolnostmi souvisejí dvě nepominutelné skutečnosti. Prvá se vztahuje k dostupnosti potřebných údajů. V době sestavení analýzy byla k dispozici v zásadě jen předběžná data za rok 2020 a navíc pouze za část kulturních aktivit (kulturní dědictví a scénická umění), které statisticky zjišťuje NIPOS.

Druhá souvisí s průběhem pandemie, která není zcela předvídatelná a navzdory v postupu v očkování ještě zdaleka nevyčerpala své vývojové možnosti. Proto samozřejmě nelze považovat její účet za uzavřený.

Jeho **současný stav** včetně okolností, které jej ovlivnily – **lze charakterizovat následujícími závěry vyplývajícími z výše uvedené analýzy:**

- pandemie covid-19 vyvolala specifickou ekonomicko-zdravotní krizi, v níž je fáze oživení závislá zejména na postupu řešení zdravotních problémů
- státní orgány – na vrub rekordně hlubokého schodku státního rozpočtu – přijaly nebývale rozsáhlý program opatření podpory postižených osob i organizací, který do značné míry ztráty vyvolané pandemií covid-19 kompenzoval
- nejvíce byly postiženy činnosti související s přímou fyzickou účastí osob, naopak dynamický rozvoj zaznamenaly aktivity probíhající v neohraničeném prostoru (internet, audiovizuální média)
- na rozdíl od předcházející finančně–ekonomické krize, nyní patří mezi nejvážněji zasažené oblasti kultura, zejména její část závislá na publiku či návštěvnosti fyzických osob (scénická umění a kulturní dědictví). Finančně - ekonomická krize se v kultuře projevila se zpožděním (v letech 2011 – 13) a byla kratší. Celkově měla na kulturu mírnější dopady než na většinu ostatních odvětví. V rámci kultury byly více postiženy tržně orientované oblasti (tisk a kreativní sektor), mnohem méně scénická umění a vcelku zanedbatelně kulturní dědictví.
- v období pandemie covid -19 byla opět prokázána těsná souvislost mezi kulturou a cestovním ruchem
- v letech před pandemií byla spojena s návštěvou kulturního zařízení každá čtvrtá až pátá cesta v rámci domácího a příjezdového cestovního ruchu (v případě nerezidentů to byla zhruba každá třetí cesta)
- klesající zájem nerezidentů o návštěvy KZ kulturního dědictví a ještě více scénického umění byl provázen zvýšením dynamiky návštěv KZ scénických umění a zejména kulturního dědictví v případě rezidentů
- ze statistických dat z období let 2014 -2019 lze odvodit, že při zvýšení celkového počtu cest o 1 mil. se zvýší návštěvnost KZ zhruba o 412 tis. návštěv (v případě nerezidentů až o 490 tis. návštěv)

- velmi těsná souvislost mezi cestovním ruchem a návštěvností kulturních zařízení a akcí svědčí pro užší spolupráci mezi rezorty MMR a MK, případně pro převedení agendy cestovního ruchu do kompetence MK.
- spolu s meziročním poklesem návštěvnosti KZ pod poloviční úroveň došlo v roce 2020 i ke změně její struktury (zejména ve prospěch přespolní a dále místní návštěvnosti a na vrub zahraniční)
- dopady následků pandemie do činnosti KZ se projeví v rozdílných ukazatelích diferencovaně. V případě návštěvnosti a tržeb za vlastní výkony došlo k více než 50-ti procentnímu poklesu, celkové příjmy se snížily zhruba jen o 10 %, počty zaměstnanců jen o jednotky procent a průměrné mzdy bezmála o 6 % vzrostly
- příčina zmíněné diferenciací dynamiky různých ukazatelů spočívá nejen v uplatnění státních opatření k zamezení negativních ekonomických a sociálních dopadů pandemie, ale i v další pomoci (sponzorské příspěvky, dary) a v existenci jiných aktivit KZ (např. příjmy z pronájmu)
- zatímco veřejné finanční zdroje směřované do kulturního sektoru v r. 2020 meziročně vzrostly téměř o 6 %, tak výdaje domácností na kulturu se snížily o 8,5 % (příjmy ze vstupného poklesly téměř o 60 %)
- co se rozsahu negativních dopadů pandemie v r. 2020 do tržeb za vlastní výkony týče, lze kulturní sektor (- 55,8 %) řadit za cestovní kanceláře (- 83,3 %), leteckou dopravu (- 69,1 %), ubytovací služby (-55,9 %) a před pohostinství a stravování (- 33,4 %)
- v rámci kulturního sektoru byla dopady pandemie do poklesu tržeb více postižena KZ scénických umění v porovnání s kulturním dědictvím (ve výše uvedeném ukazateli pokles o 60,4 % a 50,6 %)
- **finanční dopad pandemie na kulturní sektor v roce 2020** – ve vyjádření v komplexním ukazateli hospodářského výsledku – představoval prohloubení ztráty z r. 2019 o dalších 380,5 mil. Kč. Pokud bychom k této částce připočetli meziroční zvýšení provozních dotací, sponzorských příspěvků a darů ve výši 1 156 mil. Kč, **dojdeme k celkovému negativnímu dopadu v úrovni téměř 1,54 mld. Kč.**
- **v porovnání s předcházející finančně - ekonomickou krizí z let 2011 – 13 jsou následky současné zdravotně-ekonomické krize – již v jejím prvním roce – nesrovnatelně závažnější**
- **co se návštěvnosti KZ týče, překonala současná krize i návštěvníckou krizi z poloviny devadesátých let** (pokles návštěvnosti tehdy dosahoval maximálně 30 – 40 %).

6. Tabulková příloha

Tabulka 1 Vývoj základních ukazatelů v letech 2013 – 2019.....	27
Tabulka 2 Vývoj základních ukazatelů v letech 2013 – 2019 v kulturním sektoru	28
Tabulka 3 Vývoj základních ukazatelů v letech 2013 – 2019 v sektoru kulturních odvětví	29
Tabulka 4 Vývoj základních ukazatelů v letech 2013 – 2019 v kreativním sektoru	30
Tabulka 5 Vývoj vybraných ukazatelů cestovního ruchu v letech 2014 – 19	31
Tabulka 6 Vývoj vybraných ukazatelů KZ ve scénickém umění a v kulturním dědictví.....	32
Tabulka 7 Odhad vývoje ukazatelů návštěvnosti a vstupného připadajících jen na CR.....	33
Tabulka 8 Relace naturálních ukazatelů časových řad kultury a cest. ruchu (2014 – 19).....	34
Tabulka 9 Vybrané ukazatele – podíl výsledků r. 2020 k úrovni r. 2019 v %	35
Tabulka 10 Vývoj vybr. ukaz. a kvantifikace dopadů covid-19 na scén.um. a kult. dědictví.....	36
Tabulka 11 Kvantifikace dopadů covid – 19 na KZ ve státních KZ	37
Tabulka 12 Kvantifikace dopadů covid – 19 v soukromých na KZ.....	38
Tabulka 13 Kvantifikace dopadů covid - 19 v ostatních KZ	39

TABULKA 1 VÝVOJ ZÁKLADNÍCH EKONOMICKÝCH UKAZATELŮ KULTURY V LETECH 2013 – 2019

v mil. Kč

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Roční tempo 2013 – 14 v %	Prům. roč. tempo 2015 – 18 v %	Prům. roč. tempo 2013 – 18 v %	Prům. roč. tempo 2013 – 19 v %
Celkové zdroje	219 283	225 842	226 608	232 890	252 234	272 744	274 652	2,9	6,4	4,5	3,8
z toho: veřejné rozpočty	34 644	35 881	34 282	33 600	35 789	41 429	43 046	3,6	6,5	3,6	3,7
Domácnosti	42 847	45 579	44 886	47 904	49 755	51 992	57 396	6,4	5,0	3,9	5,0
Podniky a neziskové instituce	139 633	142 298	144 694	149 380	164 981	176 686	172 216	1,9	6,9	4,8	3,6
Příjmy (výnosy)	206 727	208 191	218 448	225 133	240 273	260 655	262 119	0,7	6,1	4,8	4,0
z toho: za vlastní výkony	169 860	172 980	177 415	185 973	201 170	215 504	220 585	1,8	6,7	4,9	4,5
Výdaje (náklady)	198 111	193 500	201 846	209 835	224 664	243 161	244 269	-2,3	6,4	4,2	3,5
z toho: mezispotřeba	115 184	110 765	116 714	124 864	131 331	139 914	142 397	-3,8	6,2	4,0	3,6
Stupeň soběstačnosti v %	85,7	89,4	87,9	88,6	89,5	88,6	90,3	4,3	0,3	0,7	0,9
Zisková marže v %	3,4	6,9	8,4	6,8	6,1	6,4	6,2	102,9	-8,7	13,5	10,5
Počet zaměstnanců (přepočtený) v os.	81 417	80 740	89 330	90 946	84 622	88 527	83 113	-0,8	-0,3	1,7	0,4
Celková zaměstnanost v os.	152 226	164 776	173 097	180 706	181 113	172 910	170 251	8,2	-0,1	2,6	1,9
Kulturní profese mimo kulturu v os.	46 722	41 239	37 562	44 730	45 404	41 430	38 633	-11,7	3,3	-2,4	-3,1
Hrubá průměrná měsíční mzda v Kč	24 431	25 588	25 966	26 279	27 643	29 618	32 835	4,7	4,5	3,9	5,0
Investiční výdaje	10 676	12 066	13 578	14 266	13 703	16 253	17 334	13,0	6,2	8,8	8,4
z toho: kryté z veřejných zdrojů	6 437	5 773	6 076	3 890	1 863	3 500	3 268	-10,9	-16,8	-11,5	-10,7
Vývoz zboží a služeb	38 828	33 942	33 658	39 821	46 710	61 292	63 181	-12,6	22,1	9,5	8,5
Dovoz zboží a služeb	33 410	30 473	31 598	36 193	43 581	55 018	55 701	-8,8	20,3	10,5	8,9
Návštěvnost na 10 tis. osob v os. ¹	72 970	77 123	79 149	85 962	86 134	86 957	91 639	5,7	3,2	3,6	3,9
HPH v mld. Kč ²	81,4	82,0	89,5	92,7	95,1	111,9	121,1	0,7	7,7	6,6	6,8
HDP v mld. Kč ²	54,5	58,1	62,7	64,2	68,9	84,0	91,2	6,6	10,2	9,0	9,0
Podíl kultury na celostátní HPH v % ²	2,23	2,10	2,16	2,16	2,10	2,30	2,33	-5,8	2,1	0,6	0,7
Podíl kultury na celostátní HDP v % ²	1,34	1,35	1,36	1,35	1,37	1,55	1,59	0,7	4,4	3,0	2,9

¹ Návštěvnost vybraných poskytovatelů kulturních služeb (viz tab. č. 13 Satelitního účtu kultury)

² Za rok 2018 je uveden odhad z předběžných dat

TABULKA 2 VÝVOJ ZÁKLADNÍCH UKAZATELŮ V LETECH 2013 – 2019 V KULTURNÍM SEKTORU

v mil. Kč

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Roční tempo 2013 – 14 v %	Prům. roč. tempo 2015 – 18 v %	Prům. roč. tempo 2013 – 18 v %	Prům. roč. tempo 2013 – 19 v %
Celkové zdroje	40 405	44 407	45 345	48 237	51 683	57 474	59 998	9,9	8,2	7,3	6,8
z toho: veřejné rozpočty	24 182	26 113	24 588	23 971	25 050	29 389	30 037	8,0	6,1	4,0	3,7
Domácnosti	7 138	7 635	8 512	9 428	10 050	13 314	15 011	7,0	16,1	13,3	13,2
Podniky a neziskové instituce	8 764	10 479	11 445	14 433	16 430	14 409	14 332	19,6	8,0	10,5	8,5
Příjmy (výnosy)	32 946	34 172	36 529	38 482	41 284	45 726	47 973	3,7	7,8	6,8	6,5
z toho: za vlastní výkony	17 423	17 231	19 102	20 138	21 118	23 314	24 350	-1,1	6,9	6,0	5,7
Výdaje (náklady)	32 228	31 913	35 484	37 176	39 900	44 166	46 199	-1,0	7,5	6,5	6,2
z toho: mezispotřeba	11 317	12 235	13 644	14 260	15 399	16 863	17 351	8,1	7,3	8,3	7,4
Stupeň soběstačnosti v %	54,1	54,3	53,8	54,2	52,9	52,8	52,7	0,4	-0,6	-0,5	-0,4
Zisková marže v %	3,3	10,6	4,2	6,0	5,9	5,6	6,1	221,2	10,1	11,1	9,2
Počet zaměstnanců (přepočtený) v os.	36 183	35 316	37 503	37 508	37 276	38 178	37 835	-2,4	0,6	1,1	0,7
Celková zaměstnanost v os.	63 752	62 534	65 275	66 424	68 770	71 735	69 958	-2,0	3,2	2,4	1,6
z toho: povolání kulturního charakteru	39 850	41 025	43 709	44 698	45 968	46 853	44 399	2,9	2,3	3,3	1,8
Hrubá průměrná mzda v Kč	18 014	18 470	20 363	21 275	22 242	25 122	26 767	2,5	7,3	6,9	6,8
Investiční výdaje	3 489	3 331	3 598	3 909	3 180	3 832	4 587	-4,5	2,1	1,9	4,7
z toho: kryté z veř. zdrojů v %	44,3	40,8	37,8	55,5	58,8	71,4	70,9	-7,9	23,6	10,0	8,1
Vývoz zboží a služeb	6 235	3 426	3 284	3 022	3 416	3 643	5 029	-45,1	3,5	-8,6	-3,5
Dovoz zboží a služeb	4 687	3 692	4 676	5 249	5 066	5 642	7 130	-21,2	6,4	3,8	7,1
Návštěvnost na 10 tis. osob v os.	62 450	66 141	66 857	71 174	71 736	71 576	74 649	5,9	2,3	2,8	3,0
HPH v mld. Kč	23,1	23,0	25,0	26,0	29,2	32,7	33,6	-0,4	9,4	7,2	6,4
Podíl sektoru na HPH kultury v %	28,4	28,0	27,9	28,5	30,7	31,1	27,7	-1,4	3,7	1,8	-0,4

TABULKA 3 VÝVOJ ZÁKLADNÍCH UKAZATELŮ V LETECH 2013 – 2019 V SEKTORU KULTURNÍCH ODVĚTVÍ

v mil. Kč

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Roční tempo 2013 – 14 v %	Prům. roč. tempo 2015 – 18 v %	Prům. roč. tempo 2013 – 18 v %	Prům. roč. tempo 2013 – 19 v %
Celkové zdroje	80 565	79 324	76 398	81 075	80 695	87 644	88 680	-1,6	4,7	1,7	1,6
z toho: veřejné rozpočty	1 234	1 771	1 474	2 107	2 301	1 995	2 779	43,5	10,6	10,1	14,5
Domácnosti	30 824	31 750	31 403	33 405	33 531	34 919	40 476	3,0	3,6	2,5	4,6
Podniky a neziskové instituce	46 631	43 950	41 607	43 963	43 305	48 458	44 051	-5,8	5,2	0,8	-0,9
Příjmy (výnosy)	87 027	84 350	87 072	87 194	86 084	91 786	94 816	-3,1	1,8	1,1	1,4
z toho: za vlastní výkony	72 773	71 583	69 312	70 932	74 783	79 333	83 607	-1,6	4,6	1,7	2,3
Výdaje (náklady)	84 242	77 587	78 805	81 311	80 770	85 797	88 364	-7,9	2,9	0,4	0,8
z toho: mezispotřeba	47 476	40 666	44 609	48 331	44 692	47 316	51 965	-14,3	2,0	-0,1	1,5
Stupeň soběstačnosti v %	86,4	92,3	88,0	87,2	92,6	92,5	94,6	6,8	1,7	1,4	1,5
Zisková marže v %	2,0	7,7	10,6	6,9	5,5	5,6	5,8	285,0	-47,2	22,9	19,4
Počet zaměstnanců (přepočtený) v os.	22 616	23 389	29 364	30 244	22 248	24 641	19 976	3,4	-16,1	1,7	-2,0
Celková zaměstnanost v os.	40 103	47 493	46 684	50 995	47 146	45 968	45 781	18,4	-1,5	2,8	2,3
z toho: povolání kult. charakteru	x	x	25 422	32 838	24 677	27 142	27 348	x	2,2	x	x
Hrubá průměrná mzda v Kč	30 436	34 445	31 181	29 625	32 107	32 440	39 133	13,2	1,3	1,3	4,3
Investiční výdaje	3 741	4 557	6 036	5 797	6 078	8 162	8 005	21,8	10,6	16,9	13,5
z toho: kryté z veřejných zdrojů v %	2,1	2,6	0,5	3,0	0,6	12,1	0,1	23,8	189,2	41,9	-39,8
Vývoz zboží a služeb	21 878	18 661	18 337	25 074	31 204	45 318	44 801	-14,7	35,2	15,7	12,6
Dovoz zboží a služeb	17 973	16 040	16 924	20 660	25 175	35 792	34 341	-10,8	28,3	14,8	11,4
Počet vysílacích hod. rozhlasu a TV	23 006	27 758	28 334	27 584	24 420	26 736	25 696	20,7	-1,9	3,1	1,9
HPH v mld. Kč	34,7	35,8	36,4	38,6	38,3	42,0	44,9	3,2	4,9	3,9	4,4
Podíl sektoru na HPH kultury v %	41,9	42,8	41,6	42,2	40,3	39,9	37,1	2,1	-1,4	-1,0	-2,0

TABULKA 4 VÝVOJ ZÁKLADNÍCH UKAZATELŮ V LETECH 2013 – 2019 V KREATIVNÍM SEKTORU

v mil. Kč

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Roční tempo 2013 – 14 v %	Prům. roč. tempo 2015 – 18 v %	Prům. roč. tempo 2013 – 18 v %	Prům. roč. tempo 2013 – 19 v %
Celkové zdroje	83 318	87 122	91 221	90 336	104 673	113 165	113 201	4,6	7,5	6,3	5,2
z toho: veřejné rozpočty	315	167	193	38	62	15	3	-47,0	-57,4	-45,6	-54,0
Domácnosti	270	224	248	231	287	284	470	-17,0	3,4	1,0	9,7
Podniky a neziskové instituce	82 977	86 840	90 922	90 067	104 324	112 880	112 725	4,7	7,5	6,4	5,2
Příjmy (výnosy)	84 299	87 491	92 352	97 022	110 104	120 126	116 214	3,8	9,2	7,3	5,5
z toho: za vlastní výkony	78 914	83 214	88 007	93 825	104 141	111 762	111 466	5,4	8,3	7,2	5,9
Výdaje (náklady)	79 243	81 685	85 076	88 938	101 220	110 194	106 601	3,1	9,0	6,8	5,1
z toho: mezispotřeba	55 573	57 136	57 542	61 242	70 295	74 705	72 041	2,8	9,1	6,1	4,4
Stupeň soběstačnosti v %	99,6	101,9	103,4	105,5	102,9	101,4	104,6	2,3	-0,6	0,4	0,8
Zisková marže v %	5,6	6,2	6,9	7,2	7,0	7,3	6,9	10,7	1,9	5,4	3,5
Počet zaměstnanců (přepočtený) v os.	19 884	19 443	19 678	20 467	21 941	22 496	22 344	-2,2	4,6	2,5	2,0
Celková zaměstnanost v os.	45 371	51 749	61 138	53 787	55 318	53 407	54 512	14,1	-4,4	3,3	3,1
z toho: povolání kulturního charakteru	13 019	18 956	19 899	13 862	13 416	15 358	18 431	45,6	-8,3	3,4	5,9
Hrubá průměrná mzda v Kč	26 999	27 790	28 900	30 187	32 137	33 991	37 138	2,9	5,5	4,7	5,5
Investiční výdaje	3 413	4 154	3 874	4 548	4 433	4 236	4 696	21,7	3,0	4,4	5,5
z toho: kryté z veřejných zdrojů v %	3,5	1,8	0,5	0,3	0,3	1,1	2,4	-48,6	33,3	-20,7	-6,1
Vývoz zboží a služeb	10 715	11 855	12 037	11 355	11 801	12 597	13 350	10,6	1,5	3,3	3,7
Dovoz zboží a služeb	10 751	10 741	9 999	9 615	12 796	14 000	14 230	-0,1	11,9	5,4	4,8
HPH v mld. Kč	21,4	21,6	23,8	24,2	25,3	27,8	39,5	0,9	5,3	5,4	9,1
Podíl sektoru na HPH kultury v %	26,3	26,4	26,6	26,5	26,6	26,4	32,6	0,4	-0,3	0,1	3,6

TABULKA 5 VÝVOJ VYBRANÝCH UKAZATELŮ CESTOVNÍHO RUCHU V LETECH 2014 – 19

v tis. cest a v mil. Kč

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Index 2019/2014 v %	Prům. roč. tempo 2014 – 19 v %
Počet cest celkem	103 225	107 421	117 894	124 865	122 099	123 069	119,2	3,6
v tom: počet cest rezidentů	76 059	77 817	85 375	90 164	85 831	85 867	112,9	2,4
Počet cest nerezidentů	27 166	29 604	32 519	34 701	36 268	37 202	136,9	6,5
Spotřeba vnitřního CR v kulturních zařízeních v Kč	9 059	9 417	10 384	11 270	11 016	11 413	125,9	4,7
v tom: divadla a koncerty	4 555	4 734	5 224	5 671	5 551	5 759	126,4	4,8
muzea a ostatní	4 504	4 682	5 159	5 599	5 464	5 653	125,5	4,6
Spotřeba domácího CR v kulturních zařízeních v Kč	5 083	5 626	6 071	6 844	6 485	6 797	133,7	6,0
v tom: divadla a koncerty	2 542	2 813	3 035	3 422	3 242	3 398	133,7	6,0
muzea a ostatní	2 542	2 813	3 035	3 422	3 242	3 398	133,7	6,0
Spotřeba příjezd. CR v kulturních zařízeních v Kč	3 976	3 790	4 313	4 426	4 415	4 616	116,1	3,0
v tom: divadla a koncerty	2 014	1 921	2 189	2 249	2 309	2 361	117,2	3,2
muzea a ostatní	1 962	1 869	2 124	2 177	2 222	2 255	114,9	2,8

TABULKA 6 VÝVOJ VYBRANÝCH UKAZATELŮ KZ VE SCÉNICKÉM UMĚNÍ A V KULTURNÍM DĚDICTVÍ

v tis. os. a v mil. Kč

Ukazatel		2014	2015	2016	2017	2018	2019	Index 2019/2014 v %	Průměrné roční tempo 2014 – 19 v %
Návštěvy KZ celkem		45 579	46 854	51 787	52 590	54 014	54 946	120,6	3,8
v tom	návštěvy KZ scénických umění	21 810	21 900	24 362	24 540	25 215	25 246	115,6	2,9
	návštěvy KZ kulturního dědictví	23 769	24 954	27 425	28 050	28 799	29 681	124,9	4,5
Vstupné a prodej zboží celkem		4 004	4 469	4 902	5 170	5 676	6 454	161,2	10,0
v tom	vstupné v KZ scénického umění	2 259	2 519	2 751	2 776	3 172	3 599	159,3	9,8
	vstupné v KZ kulturního dědictví	1 745	1 950	2 151	2 394	2 504	2 855	163,6	10,3
Tržby za vlastní výkony		6 422	6 970	7 583	8 085	8 628	9 284	144,6	7,7
v tom	v KZ scénického umění	3 794	4 144	4 594	4 667	5 128	5 322	140,3	7,0
	v KZ kulturního dědictví	2 625	2 826	2 989	3 418	3 500	3 962	150,9	8,6

TABULKA 7 ODHAD VÝVOJE UKAZATELŮ NÁVŠTĚVNOSTI A VSTUPNÉHO PŘIPADAJÍCÍCH JEN NA CESTOVNÍ RUCH

v tis. osob a v mil. Kč

Ukazatel		2014	2015	2016	2017	2018	2019	Index 2019/2013 v %	Průměrné roční tempo 2013 – 19 v %
a		1	2	3	4	5	6	7	8
Návštěvy KZ celkem		22 881	23 474	25 894	26 242	26 899	27 244	119,1	3,6
v tom	návštěvy KZ scénického umění	10 949	10 972	12 181	12 245	12 558	12 522	114,4	2,7
	návštěvy KZ kulturního dědictví	11 932	12 502	13 713	13 997	14 341	14 722	123,4	4,3
Návštěvy KZ připadající na cesty rezidentů		16 859	17 005	18 752	18 949	18 909	19 009	112,8	2,4
Návštěvy KZ připadající na cesty nerezidentů		6 022	6 469	7 142	7 293	7 990	8 235	136,7	6,4
Vstupné a prodej zboží celkem		2 010	2 239	2 451	2 580	2 827	3 201	159,3	9,8
v tom	vstupné v KZ scénického umění	1 134	1 362	1 375	1 385	1 580	1 785	157,4	9,5
	vstupné v KZ kulturního dědictví	876	977	1 076	1 195	1 247	1 416	161,6	10,1

TABULKA 8 RELACE NATURÁLNÍCH UKAZATELŮ ČASOVÝCH ŘAD KULTURY A CESTOVNÍHO RUCHU (2014 – 19)

Ukazatel / Vztah	Průměrný podíl návštěv z počtu cest v %	Index dynamiky podílu v %	Variační koeficient časové řady	Regresní koeficient byx	Korelační koeficient r _{yx}	Celkové pořadí relace
a	1	2	3	4	5	6
Celkový počet návštěv (y) a celkový počet cest (x)	21,8	99,9	0,053	0,412	0,962	1
Návštěvy KZ scénického umění a celkový počet cest	10,2	95,9	0,041	0,158	0,951	1a
Návštěvy KZ kulturního dědictví a celkový počet cest	11,6	103,4	0,033	0,243	0,957	1b
Návštěvy KZ scénického umění a cesty rezidentů	14,3	103,5	0,049	0,261	0,891	4
Návštěvy KZ kulturního dědictví a cesty rezidentů	16,2	109,3	0,074	0,315	0,868	5
Návštěvy scénického umění a cesty nerezidentů	36,4	83,5	0,021	0,387	0,897	3
Návštěvy kulturního dědictví a cesty nerezidentů	41,9	90,1	0,014	0,579	0,965	2

TABULKA 9 VYBRANÉ UKAZATELE – PODÍL VÝSLEDKŮ R. 2020 K ÚROVNI R. 2019 V %

Kulturní činnost	Příjmy (výnosy) celkem	Tržby z vlastní činnosti	Provozní dotace, dary a příspěvky	Stupeň soběstačnosti	Počet zaměstnanců	Průměrná mzda	Návštěvnost
a	1	2	3	4	5	6	7
Památky	85,4	44,6	145,7	44,3	99,6	104,8	49,8
Muzea a galerie	94,7	47,6	108,1	48,2	102,9	105,8	46,7
Knihovny	112,6	73,6	115,5	71,1	109,3	97,6	59,2
Archivy	96,5	62,9	11,6	59,7	98,4	106,5	x
Archeologie	71,8	56,1	116,7	78,5	41,3	158,2	x
Kulturní dědictví celkem	96,2	49,4	104,2	49,3	101,3	104,3	52,9
Divadla (profesionální)	86,6	38,2	115,3	44,6	98,2	105,7	34,8
Kulturní domy	78,3	48,8	99,9	61,9	95,6	104,8	33,1
Hudební tělesa	91,1	36,7	106,6	41,7	98,2	108,2	35,9
Festivaly	53,3	23,5	78,4	45,0	92,5	89,3	56,9
Scénické umění celkem	81,0	39,1	106,6	48,6	95,6	107,5	37,6
C E L K E M	89,0	43,9	105,3	48,6	98,7	105,8	47,9

TABULKA 10 VÝVOJ VYBRANÝCH UKAZATELŮ A KVANTIFIKACE DOPADŮ COVID – 19 NA SCÉNICKÉ UMĚNÍ A KULTURNÍ DĚDICTVÍ

v mil. Kč

Ukazatel	2015	2018	2019	2020	Průměrné roč. tempo 2015 – 2019 v %	Předpoklad 2020 dle prům. roč. tempa	2020 – 2019 v tis.Kč a v proc. bod.	Předpoklad 2020 – 2020 v tis. Kč v proc. bod.
Příjmy (Výnosy)	22 121	28 971	31 275	27 960	9,0	34 090	-3 315	-6 130
Tržby z vlastní činnosti	7 146	8 668	9 906	4 377	8,5	10 748	-5 529	-6 371
Celkové dotace z veřejných zdrojů	12 755	19 072	20 098	21 254	9,5	22 007	1 156	753
Investiční výdaje	2 955	3 020	3 954	4 169	7,6	4 255	215	86
Stupeň soběstačnosti v %	31,0	29,5	31,5	15,3	0,4	31,6	-16,2	16,3
Počet zaměstnanců v os.	29 628	30 720	31 560	30 417	1,6	32 065	-1 143	1 648
Průměrná měsíční mzda v Kč	21 338	26 474	27 630	29 232	6,7	29 481	1 602	249
Návštěvnost v tis. os.	68 401	73 498	77 048	36 915	3,0	79 359	-40 133	42 444

TABULKA 11 KVANTIFIKACE DOPADŮ COVID – 19 NA STÁTNÍ KZ

v tis. Kč, v tis. os.

UKAZATEL	Příjmy (výnosy)	Tržby z vlast. činnosti	Dotace z veř. zdrojů	Počet zaměstnanců	Průměrná měs. mzda	Návštěvnost
Památky – 2019	2 905 824	1 775 045	1 379 978	1 808	30 241	10 311 847
Památky – 2020	2 544 102	701 179	1 697 319	1 786	32 335	5 194 441
Rozdíl 2019 – 2020	361 722	1 073 866	-317 341	22	-2 094	5 117 406
Podíl 2020 v %	87,6	39,5	123,0	98,8	106,9	50,4
Muzea a galerie – 2019	6 531 784	946 102	6 647 813	6 029	30 991	12 190 024
Muzea a galerie – 2020	6 460 824	500 900	6 831 380	6 361	32 376	5 962 469
Rozdíl 2019 – 2020	70 960	445 202	-183 567	-332	-1 385	6 227 555
Podíl 2020 v %	98,9	52,9	102,8	105,5	104,5	48,9
Divadla – 2019	5 463 381	1 335 261	4 776 755	6 244	30 721	4 302 764
Divadla – 2020	5 164 163	489 564	6 608 699	6 266	32 591	1 375 379
Rozdíl 2019 – 2020	299 218	845 697	-1 831 944	-22	-1 870	2 927 385
Podíl 2020 v %	94,5	36,7	138,4	100,4	106,1	32,0
Kulturní domy – 2019	3 127 974	997 118	1 948 139	3 034	23 215	9 570 915
Kulturní domy – 2020	2 694 973	432 024	1 879 642	2 825	25 221	3 189 065
Rozdíl 2019 – 2020	433 001	565 094	68 497	209	-2 006	6 381 850
Podíl 2020 v %	86,2	43,3	96,5	93,1	108,6	33,3
Hudební tělesa – 2019	1 110 289	247 210	940 003	1 053	37 674	359 817
Hudební tělesa – 2020	1 185 315	119 337	1 112 423	1 182	42 942	158 973
Rozdíl 2019 – 2020	-75 026	127 873	-172 420	-129	-5 268	200 844
Podíl 2020 v %	106,8	48,3	118,3	112,3	114,0	44,2
Festivaly – 2019	127 337	32 506	81 527	870	1 631	522 370
Festivaly – 2020	71 105	22 048	42 798	439	1 278	197 000
Rozdíl 2019 -2020	56 232	10 458	38 729	431	353	325 370
Podíl 2020 v %	55,8	67,8	52,5	50,5	78,4	37,7
CELKEM – 2019	19 266 589	5 333 242	15 774 215	19 038	28 886	37 257 737
CELKEM – 2020	18 120 482	2 265 052	18 172 261	18 859	30 311	16 077 327
Rozdíl 2019 – 2020	1 146 107	3 068 190	-2 398 046	179	-1 425	21 180 410
Podíl 2020 v %	94,1	42,5	115,2	99,1	104,9	43,2

TABULKA 12 KVANTIFIKACE DOPADŮ COVID – 19 NA SOUKROMÁ KZ

v tis. Kč, v tis. os.

UKAZATEL	Příjmy (výnosy)	Tržby z vlast. činnosti	Dotace z veř. zdrojů	Počet zaměstnanců	Průměrná měs. mzda	Návštěvnost
Památky – 2019	193 955	151 825	19 028	230	34 676	1 252 665
Památky – 2020	195 365	128 067	28 661	243	31 475	831 408
Rozdíl 2019 – 2020	-1 410	23 758	-9 633	-13	3 201	421 257
Podíl 2020 v %	100,7	84,4	150,6	105,7	90,8	66,4
Muzea a galerie – 2019	169 279	163 467	1 048	163	12 174	1 231 059
Muzea a galerie – 2020	69 845	67 469	4 634	108	19 157	553 354
Rozdíl 2019 – 2020	99 434	95 998	-3 586	55	-6 983	677 705
Podíl 2020 v %	41,3	41,3	442,2	66,3	157,4	44,9
Divadla – 2019	1 128 909	896 040	174 506	724	19 069	2 853 453
Divadla – 2020	625 737	358 818	238 047	650	18 636	1 052 381
Rozdíl 2019 – 2020	503 172	537 222	-63 541	74	433	1 801 072
Podíl 2020 v %	55,4	40,0	136,4	89,8	97,7	36,9
Kulturní domy – 2019	821 599	400 879	627 820	536	29 899	1 942 142
Kulturní domy – 2020	710 410	267 632	747 075	619	26 746	648 947
Rozdíl 2019 – 2020	111 189	133 247	-119 255	-83	3 153	1 293 195
Podíl 2020 v %	86,5	66,8	119,0	115,5	89,5	33,4
Hudební tělesa – 2019	91 004	88 749	1 395	5	44 800	11 392
Hudební tělesa – 2020	54 456	3 378	1 537	6	9 653	2 518
Rozdíl 2019 – 2020	36 548	85 371	-142	-1	35 147	8 874
Podíl 2020 v %	59,8	3,8	110,2	120,0	21,5	22,1
Festivaly – 2019	871 250	428 726	186 633	341	10 448	2 056 653
Festivaly – 2020	1 140 372	93 079	191 358	164	15 116	829 000
Rozdíl 2019 – 2020	-269 122	335 647	-4 725	177	-4 668	1 227 653
Podíl 2020 v %	130,9	21,7	102,5	48,1	144,7	40,3
CELKEM – 2019	3 275 996	2 129 686	1 010 430	1 999	21 898	9 347 364
CELKEM – 2020	2 796 185	918 443	1 211 312	1 790	22 096	3 917 608
Rozdíl 2019 – 2020	479 811	1 211 243	-200 882	209	-198	5 429 756
Podíl 2020 v %	85,4	43,1	119,9	89,5	100,9	41,9

TABULKA 13 KVANTIFIKACE DOPADŮ COVID - 19 NA OSTATNÍ KZ

v tis. Kč, v tis. os.

UKAZATEL	Příjmy (výnosy)	Tržby z vlast. činnosti	Dotace z veř. zdrojů	Počet zaměstnanců	Průměrná měs. mzda	Návštěvnost
Památky – 2019	455 482	356 325	30 311	246	22 645	3 413 542
Památky – 2020	289 669	193 728	51 971	247	23 665	1 427 739
Rozdíl 2019 – 2020	165 813	162 597	-21 660	-1	-1 020	1 985 803
Podíl 2020 v %	63,6	54,4	171,5	100,4	104,5	41,8
Muzea a galerie – 2019	330 553	241 800	33 996	299	24 756	1 281 895
Muzea a galerie – 2020	123 164	75 549	18 836	208	27 132	357 706
Rozdíl 2019 – 2020	207 389	166 251	15 160	91	-2 376	924 189
Podíl 2020 v %	37,3	31,2	55,4	69,6	109,6	27,9
Divadla – 2019	707 528	344 395	319 532	329	29 761	1 523 603
Divadla – 2020	577 028	155 884	365 476	281	29 243	659 038
Rozdíl 2019 – 2020	130 500	188 511	-45 944	48	518	864 565
Podíl 2020 v %	81,6	45,3	114,4	85,4	98,3	43,3
Kulturní domy – 2019	159 059	34 005	85 303	216	19 334	262 083
Kulturní domy – 2020	140 886	27 224	89 927	160	14 778	107 579
Rozdíl 2019 – 2020	18 173	6 781	-4 624	56	4 556	154 504
Podíl 2020 v %	88,6	80,1	105,4	74,1	76,4	41,0
Hudební tělesa – 2019	358 800	109 922	231 680	316	30 499	157 650
Hudební tělesa – 2020	322 335	56 375	259 467	312	33 497	45 916
Rozdíl 2019 – 2020	36 465	53 547	-27 787	4	-2 998	111 734
Podíl 2020 v %	89,8	51,3	112,0	98,7	109,8	29,1
Festivaly – 2019	611 061	207 738	299 156	513	7 800	1 500 918
Festivaly – 2020	554 181	69 522	371 845	273	14 863	1 295 000
Rozdíl 2019 – 2020	56 880	138 216	-72 689	240	-7 063	205 918
Podíl 2020 v %	90,7	33,5	124,3	53,2	190,6	86,3
CELKEM – 2019	2 622 483	1 294 185	999 978	1 919	20 790	8 139 691
CELKEM – 2020	2 007 263	578 282	1 157 522	1 481	21 320	3 892 978
Rozdíl 2019 – 2020	615 220	715 903	-157 544	438	-530	4 246 713
Podíl 2020 v %	76,5	44,7	115,8	77,2	102,5	47,8

7. Použité zdroje a literatura

1. Výsledky účtu kultury za léta 2013 – 2020. Praha: NIPOS, 2015 – 2021
2. Satelitní účet cestovního ruchu za léta 2014 – 2019. Praha: ČSÚ, 2016 – 21
3. Vyhodnocení časové řady výsledků satelitního účtu kultury ČR za období let 2010 – 2016. Praha: NIPOS, 2017
4. ESSnet on Culture statistics 2009 – 2011, Task Force 1: Framework and definitions (Final report 2011)
5. Statistická zjišťování ČSÚ a NIPOS, různá doplňková zjišťování a administrativní zdroje dat
6. Tabulky dodávek a užití a tabulky hlavních ekonomických ukazatelů ČSÚ
7. Klasifikace ekonomických činností (CZ – NACE). Praha: ČSÚ, 2008
8. Klasifikace produkce (CZ – CPA). Praha: ČSÚ, 2008
9. Výdaje na konečnou spotřebu domácností v r. 2020 (předběžná verze). Praha: ČSÚ, 2021